

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

В.о. завідувача кафедри,
к.е.н., доц.

Ольга ГУБАРИК

« ____ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: **УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АСПЕКТІВ**
УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: Магістр

Здобувачка

Анастасія ОВЕЧКО

Науковий керівник,
к.е.н., доцент

Людмила ВОЛЧАНСЬКА

Дніпро 2024

ДНПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**Факультет:** Обліку і фінансів**Кафедра:** Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою**Освітньо-професійна програма:** «Облік і оподаткування»**Спеціальність:** 071 «Облік і оподаткування»**Рівень вищої освіти:** Магістр**ЗАТВЕРДЖУЮ**

Зав. кафедри _____

«_____» _____ 202_р.

ЗАВДАННЯ**на підготовку кваліфікаційної роботи**Овечко Анастасії Константи́нівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: Удосконалення облікового забезпечення аспектів управління основних засобів підприємства**Науковий керівник:** Волчанська Людмила Валентинівна к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затвержені наказом по ДДАЕУ від «20» листопада 2023 року №3509

2. Термін подання здобувачем роботи: 16 лютого 2024 р.**3. Вихідні дані до роботи:** Закон України про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, статистичні дані, Податковий кодекс України, облікові дані та звітність ФГ «Ярослава» Синельниківського району Дніпропетровської області, а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.**4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)** вступ, теоретико-нормативні аспекти облікового забезпечення управління основними засобами підприємства, стан та удосконалення облікового- забезпечення управління основними засобами підприємства, аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства та резерви підвищення їх ефективного використання, висновки та пропозиції.**5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)** Класифікація основних засобів, Знос основних засобів та способи усунення його наслідків, Організаційна схема амортизації основних засобів, Основні показники аналізу основних засобів підприємства, Динаміка і структура земельних ресурсів, землезабезпеченість, Ефективність використання землі, Забезпеченість та ефективність використання основних засобів, Структура товарної продукції підприємства, Наявність та ефективність використання трудових ресурсів, Синтетичний облік амортизації основних засобів ФГ «Ярослава», Схема організації обліку основних засобів, Синтетичний облік витрат на поточний ремонт виробничого обладнання ФГ «Ярослава», Синтетичний облік витрат на капітальний ремонт (поліпшення) основних засобів ФГ «Ярослава», Відображення в обліку ФГ «Ярослава» реалізації об'єкта основних засобів, Наявність, рух та динаміка основних засобів на ФГ «Ярослава» за 2020р., Наявність, рух та динаміка основних засобів на ФГ «Ярослава» за 2021р., Наявність, рух та динаміка основних засобів на ФГ «Ярослава» за 2022р., Розрахунок амортизації прямолінійним методом, Дослідження динаміки обсягів виробництва ФГ «Ярослава» під впливом факторів, пов'язаних із основними засобами.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Теоретико-нормативні аспекти облікового забезпечення управління основними засобами підприємства	листопад 2023 р.	
2	Стан та удосконалення облікового-забезпечення управління основними засобами підприємства	грудень 2023 р.	
3	Аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства та резерви підвищення їх ефективності використання	січень 2024 р.	
4	Висновки та пропозиції, вступ	лютий 2024 р.	
5	Список використаних джерел, вступ, оформлення роботи	лютий 2024р.	

Здобувачка

_____

(підпис)

Овечко А.К.

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник

_____

(підпис)

Волчанська Л.В.

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

СКОРОЧЕННЯ	4
РЕФЕРАТ	5
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Класифікація та амортизація основних засобів підприємства	10
1.2. Проблемні питання обліку основних засобів і їх амортизації	17
1.3. Показники аналізу ефективності використання основних засобів	22
Висновки до першого розділу	25
РОЗДІЛ 2. СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА	27
2.1. Організаційно-економічна характеристика ФГ «Ярослава» Синельниківського району Дніпропетровської області	27
2.2. Організація інвентарного та первинного обліку наявності та руху основних засобів підприємства	34
2.3. Сучасний стан та удосконалення облікового забезпечення управління основними засобами підприємства	45
Висновки до другого розділу	55
РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ	57
3.1. Аналіз наявності, динаміки, структури основних засобів та ефективності їх використання	57
3.2. Методи забезпечення оцінки стану основних засобів підприємства	62
3.3. Ефективність використання основних засобів ФГ «Ярослава»	65

Висновки до третього розділу	70
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	71
СПИСОК ВИКОРИСТНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	81

СКОРОЧЕННЯ

Основні засоби	ОЗ
----------------	----

РЕФЕРАТ

Тема : «Удосконалення облікового забезпечення аспектів управління основних засобів підприємства»

Кваліфікаційна робота: 76 сторінок, 3 рисунки, 22 таблиці, 1 додаток та 56 джерел.

Предмет дослідження – є комплекс практичних і теоретичних методів удосконалення облікового забезпечення аспектів управління основними засобами підприємства «Ярослава».

Об'єктом дослідження буде процес удосконалення облікового забезпечення аспектів управління основних засобів підприємства ФГ «Ярослава».

Мета роботи є знаходження напрямів удосконалення облікового забезпечення аспектів управління основних засобів підприємства ФГ «Ярослава».

Методи дослідження - Для досягнення поставленої мети використовували наукові методи, які застосовуються при дослідженні соціальних та економічних явищ і процесів, а саме: методи наукового узагальнення (при дослідженні проблем виявлення економічної категорії «основні активи»), діалектичний метод (при вивченні теоретико-нормативних основ обліку щодо аналізу основних засобів суб'єкта господарювання), методів індукції та дедукції, класифікації, порівняння, наукового абстрагування, системного та комплексного аналізу та синтезу (при вивченні системи обліку наявності, рух і застосування у підприємства основних фондів), різні методи системного та комплексного аналізу (при аналізі руху, стану та ефективності застосування основних фондів), різні методи критичного аналізу та агрегування (щоб висвітлити різницю між способом обліку витрат для ремонту основних фондів). активи та порядок їх відображення як реалізації таких активів), різні методи синтезу та моделювання (при визначенні найбільш ефективного способу застосування основних засобів і надані пропозицій щодо збільшення ефективної діяльності суб'єкта господарювання).

АНОТАЦІЯ

УДОСКОНАЛЕННЯ, ОБЛІК, АНАЛІЗ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ОСНОВНІ ЗАСОБИ, ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

SUMMARY

IMPROVEMENT, ACCOUNTING, ANALYSIS, EFFICIENCY, CAPITAL ASSETS, ACCOUNTING.

ВСТУП

Актуальність теми. Збільшення обсягів виробництва пояснюється ефективним використанням виробничих фондів. Фінансова вигода компанії базується на ряді показників. Одним із основних показників є виробнича потужність, яка є фіксованою. Основні проблеми

Операція - це їхня відповідальність, технічне обслуговування та робота високої якості, щоб продовжувати роботу підприємства. Щоб вирішити цю проблему, можна було б провести дослідження використання основних фондів, це дало б змогу визначити вплив цієї ефективності на роботу підприємства в цілому.

У зв'язку з цим при оцінці ефективності використання основних фондів підприємства важливо вибрати з безлічі показників той, який найбільше відповідає специфіці виробничого процесу підприємства. Метою цього аналізу є виявлення активів, які мають високий потенціал для підвищення ефективності використання основних засобів компанії, та визначення способів використання цих активів. Ми будемо оцінювати ефективність використання основних фондів Ярославського ФГ на основі показників фінансової віддачі та загальної віддачі від активів

Теоретичні та практичні аспекти організації методу аналізу та обліку основних засобів досліджували численні вчені-економісти, зокрема В. Бабич, О. Бандурка, Ф. Бутинець, В. Головачко, Л. Городянська, Я. Ю. та інші. Крупка, М. Кужельний, І. Лазаришина, Т. Плахтій, Н. Самбурська, Н. Ткаченко, П. Хомин, А. Череп, М. Чумаченко та ін. Крім того, вітчизняні закони щодо організації обліку основних засобів, що можуть мати розбіжності у внутрішньому законодавстві, можуть виникнути внаслідок змін законодавства або неправильного тлумачення правил. Пропонується використовувати офіційні джерела та контактувати з органами бухгалтерського обліку щодо класифікації правил щодо основних засобів,

це може покращити розуміння та вирішити питання щодо основних засобів.

Мета та завдання дослідження. Мета – пошук методів удосконалення супровідних аспектів обліку основних засобів у ФГ Ярослава.

Для досягнення поставленої мети в роботі були визначені та вирішені такі завдання:

- розглянути аспекти класифікації та уцінки основних фондів підприємства;
- виявити проблемні аспекти обліку основних засобів та їх амортизації;
- аналізувати показники оцінки ефективності використання закріплених ресурсів;
- вивчити організаційно-господарську ознаку ФГ «Ярослав» Синельниківського району Дніпропетровської області;
- дослідити організацію інвентаризації та первинний порядок обліку основних засобів підприємства;
- сформулювати пропозиції для удосконалення бухгалтерського забезпечення управління майном підприємства;
- оцінка доступності, руху і ефективності основних фондів, структури та ефективності їх використання;
- створити методику оцінки стану основних фондів підприємства;
- розробити методи підвищення ефективного використання основних ресурсів.

Предмет дослідження - є добіркою практичних і теоретичних методів удосконалення облікового забезпечення аспектів управління основними засобами в Ярославській ФГ корпорації

Об'єктом дослідження є порядок збільшення бухгалтерського супроводу активів корпорації ФГ «Ярослава».

Методи дослідження. Для цього були застосовані наукові методи дослідження суспільних явищ і процесів, до яких відносяться: методи наукових узагальнень (при вивченні способу віднесення витрат на основні засоби підприємства), діалектичний метод (при вивченні основ практичного

і теоретичного обліку).), метод індукції та дедукції, класифікації, порівняння та наукової абстракції. активи та порядок їх відображення, з метою реалізації цих активів, різні способи об'єднання та комплектування (при визначенні найбільш ефективного способу використання основних фондів та пропонуванні шляхів підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання).

Наукова новизна результатів полягає в теоретичних і практичних засадах отриманих результатів та вирішенні ряду питань, які дозволять підвищити ефективність аналізу та обліку основних засобів організацій з метою підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання та підвищення його конкурентоспроможності.

У процесі дослідження були отримані наступні наукові висновки, які вважаються науково-новаторськими:

- запропоновано вирішення деяких питань щодо поділу витрат, пов'язаних з ремонтом основних засобів, на поточні та капітальні, потім ці пропозиції були реалізовані внутрішнім документом, який стосувався ремонту та вдосконалення основних засобів у бухгалтерській професії корпорацій. Цей документ був розроблений фахівцями з урахуванням специфіки різних видів основних засобів.

Практичне застосування запропонованих автором пропозицій можна підвищити якість процесів, пов'язаних з обліком та аналізом основних засобів, а також підвищити ефективність використання основних засобів, підвищити результативність діяльності підприємства та знизити конкуренцію. Отримані результати спрямовані на підвищення якості процесів, пов'язаних з обліком та аналізом основних засобів, що дозволить підвищити ефективність компанії та посилити конкурентну перевагу.

Апробація результатів роботи. Основні результати дослідження висвітлено в матеріалах наукового семінару з економічних і соціальних проблем кафедри «Бухгалтерський облік, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою» та Всеукраїнської науково-практичної

Інтернет-конференції 11-12 травня. 2023 «Бухгалтерський облік, аудит, оподаткування та звітність у системі економічної стабільності бізнесу».

Ідентифікаційна робота складається зі вступу, трьох частин, висновків і рекомендацій, додатків та списку використаних джерел, загальною кількістю 56 позицій, з них 22 таблиці, 3 схеми, 1 додаток. Основні елементи кваліфікаційної роботи викладено у друкованому тексті обсягом 76 сторінок.

РОЗДІЛІ. ТЕОРЕТИКО-НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Класифікація та амортизація основних засобів підприємства

Одним із компонентів процесу визнання ОЗ як активів є класифікація активів як поточних або необоротних, це впливає з формальних правил бухгалтерського обліку, які базуються на концепції розрізнення між основним і оборотним капіталом, це впливає з економічної теорії. У зв'язку з цим п. 3 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» «оборотні активи - у тому числі гроші та їх замітники, використання яких не обмежено, а також інші активи, призначені для продажу або використання». " Під час операційного циклу визначення включає всі активи, які не є поточними, разом із поточними активами. Таким чином, незважаючи на відсутність конкретного визначення необоротних активів у цьому офіційному документі, можна зробити висновок, що необоротні активи – це активи, якими корпорація володіє та використовує протягом періоду більше 12 місяців або кількох послідовних циклів. операції

Крім того, аналізуючи вітчизняний метод сегментації активів щодо фіксованого доходу, важливо визнати, що податкове законодавство конкретно визнає існування податкового порогу для цілей оподаткування. Так багато. 14.1.138 Податкового кодексу України (ПКУ) описано визначення «нематеріальних» активів як залежних від господарської діяльності платника податків, вартість яких перевищує 6000 грн та з часом зменшується. зменшується в результаті фізичного або психічного зносу, і очікувана тривалість практичного використання (експлуатації) якого перевищує один рік, з моменту встановлення, це також стосується більш тривалих періодів використання.

Стурбовані максимальною податковою вартістю, яку можна досягти за допомогою податкового законодавства, багато вітчизняних корпорацій, які є платниками податків, обирають оцінку своїх активів на тому самому рівні 6000 грн за одиницю або в сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Це зменшує складність розрахунку податкового боргу, пов'язаного з виручкою підприємства. Крім того, важливо пам'ятати, що для фінансового обліку та податкової звітності компанія може вибрати інший діапазон значень для розподілу ОЗ, це призведе до додаткових розрахунків для платників податків, які повинні враховувати податкові різниці, пов'язані з податок на прибуток. це спричинить збільшення визначення податкового боргу. Таким чином, підприємство може визначити граничну вартість активів, які ідентифікуються в бухгалтерському обліку як 10 000 гривень або 50 000 гривень, але це не впливає на податкові зобов'язання платників податку на прибуток, тобто не призводить до мінімізації податкових платежів.

У науковій літературі не існує універсального методу ідентифікації характеристик, які пов'язані з класифікацією, і способу, яким ці характеристики пов'язані з класифікацією ОЗ, різні вчені зосереджуються на різних атрибутах, щоб класифікувати фундаментальні у відповідні категорії, клас.

Так, В.П. Завгородній та Я. Савченко применшує різницю між основними фондами та їх ознаками, лише включаючи одну з них до опису «наскільки ознака залежить від характеру участі активу у відтворювальному процесі» та класифікуючи ознаку як виробничу чи не виробництва [23, с. 157]. Н. М. Ткаченко розробляє більш уточнену класифікацію основних фондів, що включає категорії «за функціональним призначенням (виробничі, невиробничі), за галузями економіки (промисловість, сільське господарство та ін.), за природним складом їх матеріалів або за видами, за користування

(діючі, недіючі, запасні) та за формою власності (власні, орендовані)». [74, с. 140].

А. Г. Загородиш, Б. Ф. Усач і Р. Л. Хом'як стверджують, що «основні категорії класифікуються за галузевим значенням, використанням і власністю, природно-речовим складом» [24, с. 115]. В.Б. Мішура та А. Є. Спіцин вважають, що принципи класифікації, які пов'язані з основними засобами, такі як виробництво, використання, призначення та приналежність, є суттєвими ознаками. Це пов'язано з класифікацією активів як у власності або в оренді. [152-153].

У науковій статті В.В. Джеджули, І.Ю. Єпіфанова та Н.Р. Волоська створила класифікацію основних фондів, яка дозволяє розрізняти такі ознаки, як «як це впливає на процес виробництва, за функціональним призначенням, за використанням, або придбанням, або за групами». [19, с. 129].

У таблиці 1.1 наведено систематизовану класифікацію ОЗ, складену за даними наукової літератури (складено за джерелами).

Розглядаючи класифікацію активів як фіксованих або мобільних, особливу увагу слід приділити атрибуту класифікації, який відіграє роль в економічній діяльності, цей атрибут стосується поділу активів на активну та пасивну частини.

У результаті визнаються активи активної складової, які беруть безпосередню участь у процесі господарської діяльності, ці активи необхідні для створення належного обсягу та якості продукції чи послуг, а також активи пасивної складової, які лише забезпечують виділяються умови здійснення процесу господарської діяльності. Частина активних активів, яка присвячена стаціонарним платформам, включає передусім машини, інструменти, вимірювальні прилади та контрольні пристрої, а також деякі технічні засоби, такі як газові та нафтові свердловини, конвеєри та прокатні стани. Традиційним прикладом основних фондів, які характеризуються відсутністю змін, які здебільшого зустрічаються в галузях, що мають пасивну роль, є приміщення, меблі та основні фонди адміністративного призначення.

Таблиця 1.1

Класифікація основних засобів

Класифікаційна ознака	Види ОЗ за класифікаційною ознакою
За функціональним призначенням у господарській діяльності	- виробничі ОЗ; - невиробничі ОЗ.
За роллю у господарській діяльності	- ОЗ активної частини; - ОЗ пасивної частини.
За типом використання	- власні ОЗ (належать на правах власності); - орендовані ОЗ.
За галузевою приналежністю	- ОЗ промисловості; - ОЗ будівництва; - ОЗ сільського господарства; - ОЗ транспортної галузі; - ОЗ торгівлі та ресторанного господарства; - ОЗ сфери послуг; - ОЗ інших галузей економіки.
За натурально-речовою формою	- земельні ділянки; - капітальні витрати на поліпшення земель, не пов'язані з будівництвом; - будівлі, споруди та передавальні пристрої; - машини та обладнання; - інструменти, прилади, інвентар (меблі); - тварини; - багаторічні насадження та плодоносні рослини; - інші ОЗ.

Склад окремих видів основних фондів впливає на їх технічний розвиток. За інших рівних умов технологічна структура основних фондів тим ефективніша і прогресивніша, чим специфічніша активна складова активів.

Цей склад змінюється багатьма факторами, найважливішими з яких є:

- аспекти технологічних та виробничих інновацій підприємства.
- зростання науково-технічних знань і внаслідок цього передовий технічний рівень виробництва.

- ступінь розвитку різних форм організації виробництва;
- витрати на будівництво виробничих приміщень і ціна технологічного обладнання.
- визначення «місцевого» також залежить від розташування території [57, с. 108].

Загалом важливо визнати, що постійне збільшення складу ОЗ будь-якого підприємства слід розглядати як значне збільшення питомої ваги їх активної складової.

Одним із найважливіших атрибутів ОЗ є те, що вартість активів з часом переноситься на витрати, а самі активи знецінюються, наприклад, на популярному споживчому ринку. у поєднанні з їх фізичним і моральним знищенням і відокремленням. Процес перетворення активів, що мають постійну вартість, у витрати отримав назву амортизації ОЗ.

Ідея зносу пов'язана з виснаженням основних фондів, які вважаються витратними матеріалами та використовуються неодноразово, після чого вони втрачають властивості, для яких вони були розроблені, напр. з втратою своїх первісних властивостей з часом в результаті планових активів. Розрізняють фізичну та моральну шкоду основним засобам, заподіяну їх постійним використанням.

Зношування фізико-хімічних процесів, а також втрата споживчих властивостей називається фізичним зношенням. Фізична шкода може бути спричинена частим використанням капітальних активів у комерційній діяльності або впливом на ці активи температури, тиску, ударів, тертя тощо, що не залежить від ступеня їх використання та виникає як результат корозії, гниття тощо.

Структура видів зносу, пов'язаних з основними засобами, і методів, що використовуються для їх усунення, зображена на рисунку 1.1.

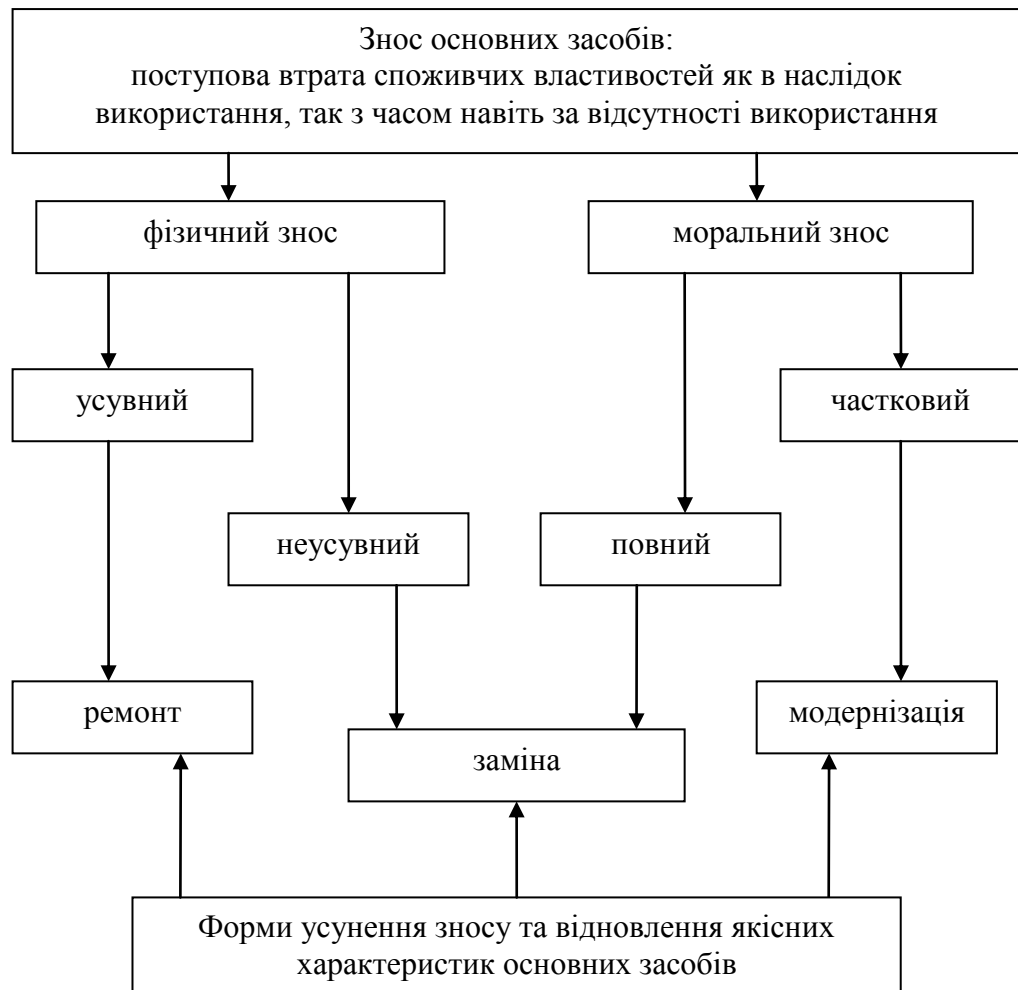

Рис. 1.1. Знос основних засобів та способи усунення його наслідків

На швидкість і ступінь фізичного зносу основних фондів впливають їх надійність і довговічність, спосіб використання (екстенсивний або інтенсивний), специфіка технологічних процесів, своєчасність і якість технічного обслуговування, кваліфікація працівників, а також інші аспекти організаційно-технічного характеру. Амортизація — це втрата вартості наявних основних фондів у зв'язку з появою продуктивніших, дешевших і економічніших замінників.

У результаті наявні фізичні активи можуть стати марними, незалежно від їх фізичного стану, і, як наслідок, їх подальше використання вважається економічно непродуктивним.

Частково уникнути зносу, тобто відновити якісні показники основних

фондів, можна в результаті ремонту, а також модернізації та реконструкції активів, але всі перераховані варіанти можливі лише шляхом заміни їх новими фондами. з тією ж метою. Вічна практика господарського підприємництва зумовлює необхідність постійного відтворення фізично зношених та емоційно нерелевантних ОЗ. Фінансування цього передбачається за рахунок амортизації ОЗ.

Амортизація основних фондів - це процес перенесення вартості цих активів на рахунок товарів, послуг або операцій, пов'язаних з господарською діяльністю, з метою повної компенсації коштів, призначених для придбання (створення) основних фондів. Загальна сума накопиченої амортизації вважається збільшенням загальної вартості підприємства та вартості ОЗ. На малюнку показано організаційну схему, яка описує спосіб амортизації активів 1.2.

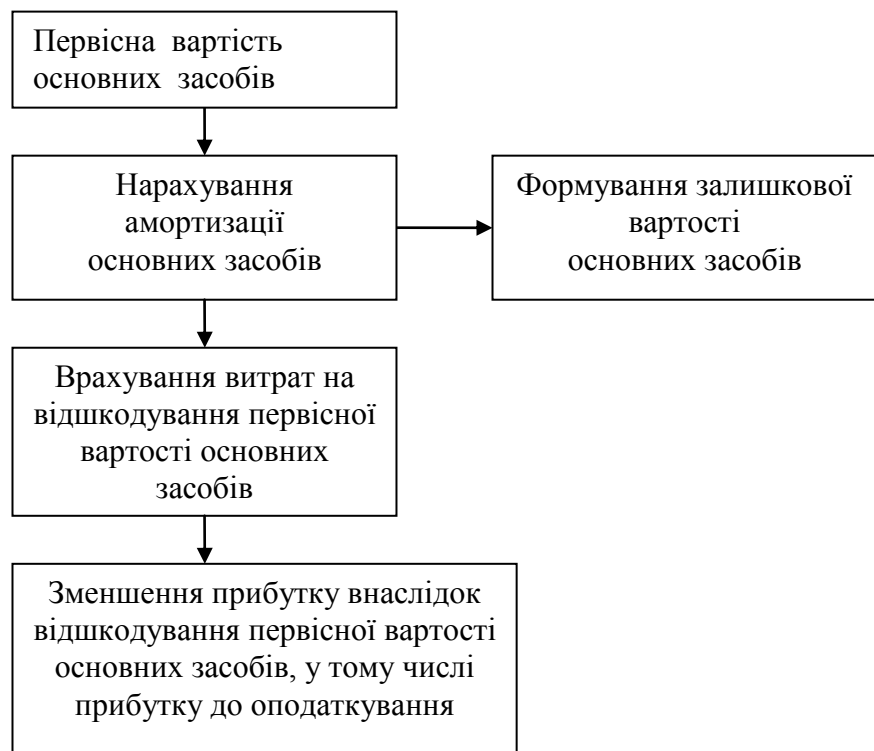

Рис. 1.2. Організаційна схема амортизації основних засобів

Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «ОЗ» дозволяє використовувати такі методи амортизації ОЗ: прямолінійний метод, метод

зменшення залишку та метод загального обсягу виробництва.

Як правило, через процес амортизації компанії мають накопичену вартість ОЗ, яка переноситься на операційні витрати як відрахування за період використання активів. У результаті «функціональність основних фондів у фізичній формі припиняється після закінчення терміну служби об'єкта, а накопичена амортизація перетворюється на нові об'єкти, які замінюють об'єкт у використанні та виводять його з експлуатації» [53, с. 25].

ОЗ є істотними в бухгалтерському обліку, тому наступне питання полягає в тому, як обліковувати ці засоби у вітчизняній практиці.

1.2. Проблемні питання обліку основних засобів і їх амортизації

Для нарахування амортизації ОЗ п. 26 П(с)БО 7 «ОЗ» містить методи нарахування суми амортизації, які проводяться прямолінійним методом, методом зменшення залишкової вартості та метод прискореного скорочення. залишкова вартість, кумулятивний метод і виробничий метод.

Окремо важливо визнати, що всі методи розрахунку амортизації, крім виробничої, не враховують ступінь використання активу, в результаті ці методи виводять витрати, які вважаються постійними незалежно від діяльності компанії. Вирішальною складовою цих підходів є тривалість їх ефективності (експлуатації). Якщо як метод нарахування амортизації ОЗ обрано прямолінійний метод, то загальна місячна сума відрахувань на амортизацію залишатиметься незмінною протягом терміну служби об'єкта. При використанні методу зменшення залишкової вартості, прискореного методу амортизації та кумулятивного методу обсяг щомісячних відрахувань на амортизацію протягом перших кількох років зростатиме, а потім зменшуватиметься порівняно з прямолінійним методом. Це збільшує ймовірність врахування вищих витрат у перші роки використання (експлуатації) основних фондів, ці витрати мають бути пріоритетними перед

використанням цих активів, перша шкода, завдана ними, є моральною, а не фізичною.

Рекомендовані методи розрахунку строку служби (експлуатації) ОЗ наведені в НП(с)БО 7 «ОЗ» Зокрема, слід враховувати наступні аспекти:

- очікуване використання об'єкта компанією, враховуючи його потенціал для розширення або продуктивності.

- очікуваний фізичний та моральний збиток, біль і дискомфорт;

Законодавчі або нормативні обмеження умов використання об'єкта, а також інші фактори, [58].

Важливо відзначити, що в науковій літературі є цікаві пропозиції щодо терміну максимального використання (експлуатації) об'єктів, які закріплені. Так, Т.Ю. Береговенко та Л.В. Івченко [4, с. 144] пропонується наступна методика визначення найкращого терміну експлуатації основного засобу:

$$T_{opt} = \sqrt{\frac{2 \times PV}{C}}, \quad (1.1)$$

де PV – первісна вартість об'єкта ОЗ;

C – щорічне збільшення витрат на утримання і ремонт основного засобу, що виникають внаслідок фізичного зношення.

Щоб пояснити річні та місячні суми податкових відрахувань для кожного методу амортизації, метод наведено у зростаючій складності: прямолінійний метод, метод зменшення залишкової вартості, метод прискореного зменшення залишкової вартості та кумулятивний метод. Сума амортизації розраховується шляхом розрахунків, які починаються з первісної вартості об'єкта, що знецінюється, яка становить 31 000,00 грн. Залишок вартості становить 1000,00 грн. а термін корисності (експлуатації) об'єкта -

п'ять років.

Метод розрахунку амортизаційних відрахувань є єдиним методом, який переводить відрахування амортизації в змінні витрати, розмір яких визначається ступенем використання даного об'єкта. Такий спосіб нарахування амортизаційних відрахувань ефективний для об'єктів, які в результаті експлуатації мають первинний зовнішній вигляд. Приклади основних активів включають транспортні засоби та обладнання для виробництва. Крім того, недоліком цього методу можна вважати складність розпізнавання ресурсу виробництва. Додатково варто звернути увагу на те, що норми п. 138.3 Податкового кодексу України не передбачають застосування методу амортизації при обчисленні прибутку до оподаткування чи податку на прибуток.

Як наслідок, платники податку на прибуток, які використовують метод амортизації у своєму бухгалтерському обліку, повинні для цілей оподаткування розраховувати за іншим методом амортизації з подальшим обчисленням різниці.

Положення бухгалтерського обліку 7 «ОЗ» вирішує це питання, розмежовуючи витрати, спрямовані на підтримку об'єкта в його первісному стані, і витрати, пов'язані з поліпшенням об'єкта. Як наслідок, п. 15 НП(в)БО 7 «витрати, спрямовані на підтримання об'єкта в первісному стані (проведення технічної експертизи, нагляду, технічного обслуговування, ремонту тощо) та отримання первісно призначеної суми грошової вигоди за рахунок його використання, включаються до складу видатків» [58].

І навпаки, у п. 14 НП(в)БО 7 зазначено, що «вартість ОЗ на початку збільшується на суму витрат, пов'язаних із вдосконаленням об'єкта (перебудова, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що спричиняє збільшення майбутніх грошових вигод, які спочатку очікувалися від використання об'єкта.

Інше письмове правило щодо бухгалтерського обліку ОЗ на вітчизняних корпораціях, Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку ОЗ,

санкціоновані наказом Міністерства фінансів України № 1-е правило від 30.09.2003 р., п. 30, говорить, що видатки пов'язані з капітальним ремонтом ОЗ вважаються витратами звітного періоду.

Таблиця 1.2

Амортизаційні відрахування за різних методів амортизації

Метод амортизації	Щорічні суми амортизації		Щомісячні суми амортизації	
	Рік	Сума	Рік	Сума
Прямолінійний метод	1-й рік	6000,00 грн.	1-й рік	500,00 грн.
	2-й рік	6000,00 грн.	2-й рік	500,00 грн.
	3-й рік	6000,00 грн.	3-й рік	500,00 грн.
	4-й рік	6000,00 грн.	4-й рік	500,00 грн.
	5-й рік	6000,00 грн.	5-й рік	500,00 грн.
Метод зменшення залишкової вартості	1-й рік	15401,27 грн.	1-й рік	1283,44 грн.
	2-й рік	7749,68 грн.	2-й рік	645,81 грн.
	3-й рік	3899,50 грн.	3-й рік	324,96 грн.
	4-й рік	1962,16 грн.	4-й рік	163,51 грн.
	5-й рік	987,35 грн.	5-й рік	82,28 грн.
Метод прискореного зменшення залишкової вартості	1-й рік	12400,00	1-й рік	1033,33 грн.
	2-й рік	7440,02 грн.	2-й рік	620,00 грн.
	3-й рік	4464,02 грн.	3-й рік	372,00 грн.
	4-й рік	2678,42 грн.	4-й рік	223,20 грн.
	5-й рік	3017,64 грн.	5-й рік	251,47 грн.
Кумулятивний метод	1-й рік	10000,000 грн.	1-й рік	833,33 грн.
	2-й рік	8000,00 грн.	2-й рік	666,67 грн.
	3-й рік	6000,00 грн.	3-й рік	500,00 грн.
	4-й рік	4000,00 грн.	4-й рік	333,33 грн.
	5-й рік	2000,00 грн.	5-й рік	166,67 грн.

Однак у наступному пункті зазначено, що основою для визнання капітальних витрат, пов'язаних із покращенням ОЗ, є збільшення вартості за рахунок капітальних витрат очікуваного строку корисного використання об'єкта, кількості та/або якості продукції (робіт, послуги), вироблені

об'єктом, і збільшення вартості самого об'єкта. Як наслідок, витрати на ці дії необхідно капіталізувати, якщо визначення підприємством цих дій включає ремонт значної кількості ОЗ, принаймні термін їх служби або інші властивості, що підвищують їх якість, витрати на цей значний ремонт має бути з великої літери.

У науковій літературі точиться дискусія щодо розподілу витрат на ремонт ОЗ згідно з нормою П(с)БО 7 «ОЗ». Так, Т. Д. Плахтій вважає, що важливо розрізняти витрати на ремонт, які призводять до додаткових вигод у майбутньому, і витрати на ремонт, які підтримують початкові вимоги до економічної вигоди. [55, с. 111]. Ю. О. Леонова задокументувала витрати, пов'язані з ремонтом ОЗ, зокрема зазначила, що витрати, пов'язані з утриманням об'єкта в початковому стані та отриманням заздалегідь визначеної суми майбутніх вигод від його використання (поточний ремонт), а також витрати, які призвели до збільшення майбутніх грошових вигод, очікуваних від використання об'єкта (капітальний ремонт) [36, с. 874]. А Л. Семеген пропонує термін «капітальний ремонт без збільшення виручки», витрати на який пропонується вважати поточними, а мета — капіталізувати лише витрати на реконструкцію, модернізацію, модифікацію, дообладнання, добудову та переобладнання [68, стор. 321]. Проте всі ці пропозиції не стосуються питання, як розділити витрати на ремонт на поточний і капітальний, особливо спірне на практичному рівні.

Для вирішення цієї проблеми доцільно упорядкувати формальні правила, що регулюють облік ОЗ. Досягти цього можна шляхом «чіткого розмежування робіт з поточного ремонту, спрямованого на повернення об'єкта до початкового технічного рівня (навіть за наявності незначних доопрацювань) від капітального ремонту, який спрямований на підвищення технічних характеристик об'єкта до більш високого рівня». рівні, витрати, пов'язані з цим, повинні бути капіталізовані». [70, с. 40]. Іншим можливим способом вирішення вищезазначеної проблеми є застосування принаймні деяких податкових законів... максимальна вартість витрат, які можна

віднести до поточних витрат, з капіталізацією витрат після цього ліміту. Зокрема, пропонується доповнити ст. 138 Податкового кодексу України за нормою, згідно з якою платник податку має право включати до складу своїх витрат витрати на відновлення та поліпшення технічних характеристик своїх активів, до них належать витрати на ремонт, модернізацію та реконструкцію основних фондів, а також 25 відсотків вже врахованої амортизації за попередніми проектами щодо відновлення та покращення технічних характеристик цього об'єкта ОЗ.

1.3. Показники аналізу ефективності використання основних засобів

Важливою складовою оцінки стану та ефективності ОЗ є використання показників під час виконання аналітичних процедур.

У науковій літературі існує декілька підходів до вимірювання стану та ефективності використання капіталу.

Н. Самбурська провела відповідне дослідження, яке стверджує, що «більшість вчених оцінюють ефективність і стан різних активів, потім вони об'єднують ці дві речі в третю групу, яка описує ступінь узагальнення різних активів і їх застосування в усіх ситуаціях. , це називається підсумковим показником стану та ефективності певного активу.

Показники, що оцінюють спроможність підприємства забезпечити основними засобами (питома вага цих активів у складі необоротних активів балансу підприємства тощо);

- показники стану, наявності та руху основних фондів (зношеність, зношеність, темпи оновлення, вибуття та приросту, наявність запасів);

- показники ефективності використання основних фондів (узагальнюючі – фондоддача, рентабельність, та узагальнюючі часткові показники та фактори, що впливають на їх зміну) [67, с. 156].

Крім того, в науковій літературі зустрічаються й інші методи

визначення стану та ефективності використання капіталу. Так, І.О. Геращенко та О.А. Стрижко створює систему зазначених показників, яка виглядає наступним чином:

Показники, що характеризують прихильність підприємства до ОЗ (капіталоємність, достатність капіталу, коефіцієнт реальної вартості ОЗ, що знаходяться у власності підприємства)

Показники, що оцінюють стан основних фондів (ступінь зносу активів, коефіцієнт придатності активів, коефіцієнт оновлення активів, коефіцієнт вибуття активів, темп зростання активів) показники, що оцінюють ефективність використання ОЗ (фондовіддача, рентабельність ОЗ) [13, с. 25].

В.В. Бондарчук та Д.О. Грицишен мають подвійний рівень організації. По-перше, ці показники науковці поділяють на загальні (фондовіддача, фондомісткість, фондоозброєність, рентабельність основних фондів) та індивідуальні, такі як коефіцієнт екстенсивного використання, коефіцієнт інтенсивного використання, інтегральний коефіцієнт і ін. використання, коефіцієнт мінливості та технічні показники, такі як коефіцієнт відновлення та темп приросту По-друге, пропонується розділити показники стану основних фондів (коефіцієнт відновлення, коефіцієнт приросту, коефіцієнт придатності, термін відновлення, коефіцієнт вибуття, інтенсивний коефіцієнт відновлення, коефіцієнт зносу) і показники ефективності використання основних фондів (фондовіддача, фондоозброєність, фондоозброєність, рентабельність основних фондів), коефіцієнт екстенсивного використання, коефіцієнт інтенсивного використання) [7, с. 309]. Основні показники аналізу ОЗ наведені в табл.1.3.

Найбільш загальним показником ефективності використання ОЗ прийнято вважати рентабельність капіталу, цей показник також вважається найважливішим аспектом підвищення продуктивності праці на промисловому підприємстві. Крім того, важливо звернути увагу на те, що собівартість виробленої продукції може різко змінюватися внаслідок зміни вартості сировини і матеріалів, а також у зв'язку зі структурними

зрушеннями у випуску товарів, які мають більший або більший менший відсоток матеріальних витрат у собівартості виробу.

Таблиця 1.3

Основні показники аналізу основних засобів підприємства

Групи показників	Показники та порядок їх визначення
1. Показники, що характеризують забезпеченість підприємства основними засобами	Відсоток наявних ОЗ: відсоток загальних активів компанії, що складається з ОЗ
	Фондоозброєність: середня вартість основних фондів на одного працівника протягом часу.
2. Показники, що характеризують стан та рух ОЗ підприємства	Коефіцієнт зносу основних фондів: відношення загальної суми зносу до первісної вартості цих активів на той же день.
	Коефіцієнт оновлення ОЗ: відношення поточної вартості ОЗ до первісної вартості цих активів на кінець зазначеного періоду
	Коефіцієнт вибулих активів: відсоток загальної вартості вибулих активів протягом періоду до загальної вартості вибулих активів на початок періоду.
3. Показники, що характеризують ефективність використання ОЗ	Фондовіддача: відношення собівартості виготовленої продукції (продукції, послуг) до середньої первісної вартості ОЗ за весь період.
	Фондовіддача на основі доданої вартості — це відношення доданої вартості виробленої продукції (робіт, послуг) до середньої вартості ОЗ за період.
	Фондомісткість: середня початкова вартість основних фондів відносно собівартості виготовленої продукції (продукції, послуг).
	Рентабельність основних фондів: відношення чистого прибутку до середньої вартості періоду первісного придбання.

Ці зміни визнаються як зміни рівня ефективності використання ОЗ. Однак це невірно.

Поставлена аналітична задача може бути реалізована за допомогою іншої змінної – рентабельності основних фондів, яка є відношенням загального прибутку до середньої вартості основних фондів за час.

Прибуток як мета підприємництва більше показує ступінь ефективності організації, включаючи ефективність використання ОЗ, ніж обсяг виробництва. Але на рівень прибутку також впливають фактори, які не пов'язані з використанням основних фондів, наприклад, податкове навантаження, це проблематично, тому що важко точно розрахувати прибуток окремого виробничого підрозділу, який не є фінансово залежним.

Висновки до першого розділу

1. Класифікація основних фондів на активні та пасивні має вирішальне значення для процесу аналізу основних фондів. Окремо слід зазначити, що прив'язка одного або кількох об'єктів ОЗ до пасивних або активних активів не є абсолютною і часто залежить як від специфіки конкретного основного засобу, так і від специфіки підприємства. Як наслідок, автомобіль, використовуваний транспортною компанією для перевезення пасажирів, слід вважати активним компонентом основних фондів, оскільки він безпосередньо сприяє створенню вартості. Крім того, подібний пасажирський транспортний засіб, що використовується в адміністративних цілях на промисловому підприємстві, слід вважати пасивним компонентом ОЗ, цей транспортний засіб безпосередньо не сприяє створенню вартості для компанії. Навіть будівлі, такі як бізнес готелю чи кемпінгу, можна вважати невід'ємною частиною ОЗ.

2. Складним завданням обліку ОЗ у сучасний час є визнання відображення в обліку витрат витрат, пов'язаних з ремонтом та поліпшенням ОЗ. Фундаментальною проблемою є труднощі розмежування цих витрат на поточні та капітальні. Поточні витрати повинні бути відображені в складі поточних витрат - загальної собівартості продукції, адміністративних витрат підприємства або ціни реалізації продукції залежно від призначення пов'язаних з нею ОЗ. Капітальні витрати мають бути задокументовані та

віднесені до початкової вартості постійної системи. У вітчизняному законодавстві, яке регулює порядок обліку ОЗ, відсутня чітка, однозначна відповідь на питання про те, як розмежувати витрати, пов'язані з ремонтом ОЗ, на поточні та капітальні.

3. Пропонується підвищити якісний рівень оцінки ефективності використання основних фондів шляхом додавання нового показника – модифікованої фондвіддачі або фондвіддачі на основі доданої вартості, останню з яких розраховують за середньою вартістю основних фондів за певний період і віднімаючи її від собівартості виготовленої продукції плюс вартість придбаної сировини, матеріалів, праці та послуг. Застосування в аналітичній практиці показника рентабельності інвестицій дозволить не врахувати вплив зміни вартості використовуваних сировини і матеріалів, а також структурних змін інтенсивності продукції на оцінку ефективності виробництва. використання ОЗ ці зміни в цілому сприяють посиленню якісного характеру оцінки ефективності використання ОЗ.

РОЗДІЛ 2. СТАН ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Організаційно-економічна характеристика ФГ «Ярослава» Синельниківського району Дніпропетровської області

Розташування ферми вигідне та має хорошу комунікаційну систему. Дороги побудовані з каменю і знаходяться в задовільному стані. Через район проходить автомобільна дорога Дніпро-Миколаїв, що створює зручні маршрути.

Господарство розташоване в південній частині Дніпропетровської території України. Допомога розрізнена, є й струмки, болота, болота. Територія омивається водами Дніпра. Атмосферні умови цієї території характеризуються нестабільною протягом року нестачею опадів, нерівномірним розподілом опадів у різні періоди року, високою температурою влітку, низькою відносною вологістю повітря, сильними суховіями.

Клімат регіону, що оточує компанію, зазвичай вважається середземноморським, сухим і переважно жарким із літніми температурами, які зазвичай вважаються занадто високими. На холодний період припадає 10-25% опадів, що випадають за рік (400-500 мм), на теплий - 70-80%. Середньорічна температура повітря 8-9 градусів Цельсія, найвища температура 40 градусів Цельсія, а найнижча температура -38 градусів Цельсія. Середня температура січня -40С, липня +210С. Тривалість зимового періоду від 75 до 110 днів. Постійний снігопад – рідкість. З березня температура стабільно підвищується. Опадів навесні в середньому мало: у квітні-травні місячна кількість опадів не перевищує 20-30 мм. Літо тепле, середня кількість днів з температурою повітря вище 100С становить 130-140. Бездощовий період триває 81-100 днів. Перша половина осені

характеризується малою кількістю опадів і нестачею вологи в повітрі. Друга половина осені характеризується підвищеною вологістю повітря і меншою вологістю повітря. Перша половина осені характеризується малою кількістю опадів і нестачею вологи в повітрі. Друга половина осені характеризується підвищеною вологістю повітря і меншою вологістю повітря.

Типи ґрунтів представлені чорноземами, дерновими та піщаними, однак спостерігається швидке збільшення втрат гумусу. Найбільшим завданням, пов'язаним із землекористуванням, є відновлення природної родючості ґрунтів, покращення структури землекористування та, зокрема, сільськогосподарські угіддя.

Економічну основу району складають аграрний сектор та обробна промисловість. Склалися сприятливі умови для розвитку сільського господарства, внаслідок чого провідною галуззю є рослинництво, яке спеціалізується на виробництві зерна, квітів, кукурудзи, сої, ріпаку.

Земля, яка використовується для сільського господарства, є основним засобом виробництва, без неї неможливе було б виробництво рослинної продукції. Земля — це і річ, і спосіб праці.

Для характеристики властивостей показників еволюції та структури земельних ресурсів ФГ «Ярослава» див. таблицю 2.1.

Вивчивши склад земельних ресурсів ФГ «Ярослава», можна зробити наступні висновки: - загальна земельна площа підприємства у звітному році порівняно з попереднім роком зменшилась на 145 га, що приблизно становить 5,8 га. Частина загальної площі землі, яка обробляється

У результаті простір, відведений для деяких показників, зменшився. Проте загальна площа культурних насаджень і пасовищ дещо збільшилася. На цьому місці посівна площа зменшилася на 4%.

Також очікується збільшення коефіцієнта забудови землі, оскільки площа сільськогосподарських угідь і загальна площа землі компанії збільшилися пропорційно. Коефіцієнт розораності землі має протилежний знак, що також не має істотного значення, на 0,5%. За рахунок зменшення

площі сільськогосподарських угідь та земель, що придатні для обробітку, у звітному році зменшилась кількість ріллі та сільськогосподарських угідь. Відсоток сільськогосподарських земель залишився колишнім.

Таблиця 2.1

Динаміка і структура земельних ресурсів, землезабезпеченість

Показники	2020 р.		2021 р.		2022 р.		2022р. до 2020р. %
	га	%	га	%	га	%	
Загальна земельна площа	2504	X	2466	X	2359	X	94,2
в т.ч. с.-г. угідь:	2420	100,00	2400	100,00	2301	100,00	95,08
з них: рілля	2387	98,64	2365	98,54	2267	98,52	94,97
сінокоси	8	0,33	7	0,29	7	0,30	87,5
пасовища	10	0,41	12	0,50	11	0,48	110,0
Культурні багаторічні насадження	15	0,62	16	0,67	16	0,70	106,6
Посівна площа	2380	98,35	2362	98,42	2262	98,31	95,04
Коефіцієнт с.-г. освоєння землі	96,6	X	97,3	X	97,5	X	100,9
Коефіцієнт розораності землі	99,0	X	98,5	X	98,5	X	99,5
Коефіцієнт використання ріллі	99,7	X	99,8	X	99,8	X	100,1
Кількість робітників в с.-г. виробництві, чол.	80	X	70	X	67	X	83,8
Припадає на одного працівника:							
с.-г. угідь	30,3	X	34,3	X	34,3	X	113,2
ріллі	29,8	X	33,8	X	33,8	X	113,4

Економічна ефективність землекористування визначається системою натуральних і грошових показників, що характеризують ступінь виробництва сільськогосподарської продукції та отриманий від неї прибуток. Ці показники для компанії наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Ефективність використання землі

Показники	Всього			На 100 або 1 га відповідних угідь			Звітний рік у % до базового
	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	
Натуральні, ц							
Зерно	38569	66101	15448	32,9	48,5	12,3	37
Соняшник	12176	25640	14804	17,0	38,5	20,3	119
Соя	1822	2008	1052	10,4	20,08	6,4	62
Ріпак	4493	6108	-	16,0	23,6	-	-
Вартісні, тис.грн.:							
Валова продукція (с/г)	6855	20045	10804,9	283,3	835,2	469,6	165,8
Товарна продукція (с/г)	9515	18421,9	10892,7	393,2	778,9	473,4	120,4
Прибуток / збиток (с/г)	360	2419	74	14,9	100,8	3,2	11,7 в.п.

Зобразимо дані таблиці, а саме показники зібраної продукції оварна продукція є частиною більшого портфеля продукції, яка виробляється сільськогосподарськими організаціями для реалізації. Визначається в натуральному вимірі та грошовій оцінці. Валова продукція - це загальний обсяг продукції, виробленої на підприємстві.

Можна зробити висновок, що протягом звітного періоду компанія зосередилася на вирощуванні соняшнику. Крім того, компанія відзначається продуктивним та ефективним використанням виробничих потужностей (таблиця 2.3). Різноманітні методи ведення сільського господарства, виражені в грошовій формі, вважаються засобами виробництва.

Оборотні способи виробництва – способи виробництва. Які повністю поглинаються протягом одного виробничого циклу, вони втрачають свої фізичні характеристики, і вся їхня цінність переноситься на готовий продукт.

Основні методи виробництва — це методи виробництва, які беруть участь у процесі виробництва, зберігають свої фізичні властивості та передають свою вартість на кінцевий продукт.

Наразі активи включають продукцію, готову до реалізації, гроші на поточних рахунках, гроші на рахунках та інші активи. У сукупності оборотні кошти та оборотні кошти є оборотними активами сільськогосподарських товариств і організацій.

Таблиця 2.3

Забезпеченість та ефективність використання основних засобів

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2020 р.
Середньорічна вартість основних виробничих засобів - всього, тис.грн.	7717	11875	12279	159,1
Середньорічна вартість оборотних засобів, тис.грн.	1815	6220	6268	345,3
Виручка від реалізації с.-г. продукції, тис.грн.	7175	22348,3	11015,2	153,5
Площа с.-г. угідь, га	2420	2400	2301	95,08
Середньорічна чисельність працівників в с.-г. виробництві, чол.	80	70	67	83,8
Вартість валової продукції в порівняних цінах 2018 р, тис. грн.	6855	20045	10804,9	157,62
Прибуток (збиток) по с.-г., тис.грн.	360	2419	74	11,7 в.п.
Фондозабезпеченість, на 100га с/г угідь тис.грн.	318,9	494,8	533,6	167,3
Фондоозброєність, тис.грн.	96,5	169,6	165,9	171,9
Фондовіддача, грн.	0,9	1,7	0,9	100
Фондоміскість, грн.	112,6	59,2	113,6	100,9

Методи виробництва беруть участь у створенні споживчої вартості через конкретні товари та вартість продукції.

Порівнюючи капітальну оснащеність (фондоозброєність) корпорації у 2022 та 2020 роках, важливо зазначити, що вона зросла за рахунок збільшення вартості основних методів виробництва, тоді як площа сільськогосподарських угідь зменшилася, це не було послідовним у всіх країнах. вся корпорація. ОЗ також мають тенденцію до зростання на 172%

внаслідок збільшення основних способів виробництва. Прибутковість і капіталомісткість фонду залишилися в основному незмінними в порівняльні роки.

ФГ «Ярослава» спеціалізується на виробництві зерна, оскільки частка загального виробництва зерна на підприємстві становить 35,6%. Якщо порівнювати вирощування зернових культур у 2022 році з 2020 роками, то важливо відзначити, що їх вирощування зросло, за винятком озимої пшениці.

Таблиця 2.4

Структура товарної продукції підприємства, %

Вид товарної продукції	2020 р.		2021 р.		2022 р.		Всередньому за 3 роки		2022 р. у % до 2020 р.
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Зернові і зернобобові, всього	2493,4	36,4	10630,9	49,2	6877,7	56,5	6667,3	35,6	276
в т.ч. озима пшениця	1397,8	20,4	1891,2	8,8	817,6	6,7	1368,9	7,3	59
ячмінь	196,7	2,9	137,9	0,6	459,9	3,8	264,8	1,4	234
Кукурудза на зерно	898,9	13,1	8601,8	39,8	5600,2	46,0	5033,6	26,8	623
Соняшник	3326	48,5	8370,6	38,7	4551,9	37,4	5416,2	28,9	137
Соя	-	-	1196,2	5,5	737,7	6,1	-	-	-
Ріпак	1035,6	15,1	1415,3	6,6	-	-	-	-	-
Всього по рослинництву:	6855	100	21613	100	12167,3	100	18750,8	100	178
Інша продукція	185	2,6	366,3	1,7	85,5	0,7	212,3	1	46
Всього по сільському господарству	6855	97,4	21613	98,3	12167,3	99,3	18750,8	99	178
Всього по підприємству :	7040	100,00	21979,3	100,00	12252,8	100,00	18963,1	100,00	174

У галузі рослинництва посіви кукурудзи зросли на 523%, ячменю – на 134%, зернових – на 176%, соняшнику – на 37%. Крім того, слід визнати, що

виращування сої та ріпаку не є стійким. Виконати їх аналіз неможливо, оскільки ці культури в порівняльні роки не вирощувалися. Важливо визнати, що в цій компанії у 2022 році порівняно з 2020 роком інші продукти мають тенденцію до зменшення.

При дослідженні діяльності підприємства неодноразово вагомою була названа середньорічна чисельність працівників. У результаті ми спостерігали значне зменшення працівників, щоб зробити більш глибокий аналіз, ми поговоримо про це далі.

Трудові ресурси - це сукупність фізичних і розумових здібностей, якими володіє людина, які можуть бути використані в процесі виробництва.

Ступінь ефективності та ефективності використання трудових ресурсів в аграрному секторі вимірюється за допомогою спеціальної таблиці, яка буде створена нижче.

Переглядаючи дану таблицю, бачимо, що кількість працівників у звітному 2022 році зменшилась, оскільки зменшилась і площа сільськогосподарських угідь, тому підприємство не є прибутковим, залишаючи всіх працівників.

Таблиця 2.5

Наявність та ефективність використання трудових ресурсів

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2020 р.
Середньорічна чисельність працівників в с.-г. виробництві, чол.	80	70	67	83,8
Ними відпрацьовано, люд.год.	156321	136740	127300	81,4
Відпрацьовано одним працівником, люд.год.	1954	1953	1900	97,2
Річний запас робочого часу, тис. люд.год.	154	134,8	129	83,75
Коефіцієнт використання робочого часу	1.0	1.0	0.9	90
Трудозабезеченість	3,3	2,9	2,9	87,9
Площа с/г угідь	2420	2400	2301	95,08

Крім того, зменшилася кількість робочих годин. Через це річний резерв доступного часу зменшився. Також спостерігається тенденція до зниження зайнятості на 5%, що свідчить про зменшення кількості людей на 100 га сільськогосподарських угідь.

Провівши аналіз на цій компанії, основні характерні ознаки можна підсумувати в Додатку А.

Оскільки загальна площа землі протягом порівняльних років зменшилася, можна зробити висновок про наступні зміни в метриці.

Середня врожайність продукту мала тенденцію до зміни протягом 3 років. Як наслідок, ми бачимо збільшення посівів, таких як соняшник і озимий ячмінь, інші показники продуктивності значно знизилися, а деякі культури повністю перестали рости.

2.2. Організація інвентарного та первинного обліку наявності та руху ОЗ підприємства

На цій фермі, як і на будь-якій іншій, обліковий процес в цілому складається з трьох частин: первинної, поточної та підсумкової. На кожному кроці визначаються первинні об'єкти організації облікового процесу: найменування бухгалтерського обліку, інформація, яку несуть рахунки, рух рахунків і технологія, яка використовується для забезпечення облікового процесу.

Метою первинного обліку ОЗ є збір та обробка інформації про господарську діяльність, яка відбувається, потім ця інформація перетворюється в інформацію, яка може бути використана керівництвом для розробки та прийняття рішень, а також для уникнення економічних прорахунків.

Змістом первинного обліку є спостережливий і перцептивний досвід економічного явища (наприклад, процесу чи події), вимірювання фізичних величин та їх запис на носіях облікової інформації, документах.

Сприйняття та вимірювання можливе лише за допомогою об'єктів обліку, які конкретизовані у формі облікової термінології. Як наслідок, першочерговою метою первинної бухгалтерії організації є створення системи облікової термінології. Процес упорядкування облікових імен передбачає дві окремі дії: перша – вибір (або створення) назви, друга – складання списку.

Бухгалтерська номенклатура - це перелік економічної інформації щодо функціонування майна як засобу господарства, капіталу та джерела створення цих засобів, а також результатів господарської діяльності, які підлягають відображенню в бухгалтерському обліку. .

Набір об'єктів, що використовуються для обліку, залежить від характеру господарської діяльності конкретного господарства, вимог і потреб менеджменту щодо інформації, способу оцінки та контролю діяльності.

Пристрій, який має безліч аксесуарів і додаткових функцій, в першу чергу вважається засобом доступу. Пристрій, призначений для певного призначення, вважається об'єктом ОЗ. Об'єктом основних фондів називається пристрій, що входить до складу комплексу і не має безпосереднього доступу до його функцій. Пристрій, який призначений для певного призначення і має певний спосіб роботи, називається об'єктом ОЗ. Об'єктом ОЗ є пристрій, що входить до складу комплексу і має встановлений склад. Пристрій, який призначений для певного призначення і має певний спосіб роботи, називається об'єктом ОЗ.

Якщо один об'єкт активу складається з різних частин, які мають різні терміни служби, кожна з цих частин можна вважати незалежним об'єктом активів.

Одиницею обліку ОЗ є окремий інвентарний об'єкт, який вважається закінченою будівлею з усіма складовими частинами відповідно до ТУ, або

окремим об'єктом, що функціонує автономно відповідно до ТУ або іншої документації.

Перелік типових первинних документів, що використовуються для оформлення операцій з руху ОЗ, затверджений законодавством і використовується в Ярославській фінансовій установі.

«Акт приймання-передачі (внутрішньої міграції) попередньо встановлених активів»

"Акт погодження та здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів"

«Акт на списання ОЗ»

3-14 «Заходи зі списання транспортних засобів з двигунами»

Інвентарні картки, які характерні для обліку ОЗ, також відомі як «звіт про оцінку запасів».

«Опис інвентарних карток, які служать засобом обліку матеріальних цінностей»

«Облікова картка», яка документує рух ОЗ.

Інвентарний список ОЗ.

03-14 «Визначення величини амортизації ОЗ»

Правило 3-16 встановлює порядок нарахування амортизації транспортних засобів.

Закріплені активи переходять у володіння компанії в результаті різних бізнес-починків. Облік ОЗ ведеться згідно НП(С)БО 7 «ОЗ», Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції щодо його застосування. Місія цієї організації полягає в регулюванні порядку обліку доходів, витрат і вибуття, оцінки, переоцінки, амортизації ОЗ та інших активів, які не є оборотними.

Адекватне визначення, точна класифікація за обліковими категоріями (підтипами) тощо. Уміння точно та безпечно оцінювати об'єкти має вирішальне значення для забезпечення точного, правильного та надійного обліку ОЗ.

Процес прийому об'єкта формально оформляється «Актом прийому-передачі ОЗ» (форма ОЗ-1), в якому міститься така інформація щодо процесу: номер, дата реєстрації, установа, що приймає об'єкт, його опис, результати тесту, висновки тесту, вартість об'єкта при його створенні та норма амортизації, пов'язана з його відновленням. Під час відкриття інвентаризації додається примітка. З нею пов'язана технічна документація та проходження об'єкта через акт. В акті, як правило, визначається одна мета. Загальне правило, яке дозволяє використовувати ту саму процедуру для кількох об'єктів одного типу, однакової вартості та одночасної експлуатації, доступне лише для інструментів або інвентарю.

Внутрішнє переміщення знерухомлених засобів документується формальною процедурою (форма ОЗ-1). Внутрішнє переміщення — це переміщення попередньо встановлених активів у бухгалтерському обліку, яке відбувається між різними місцями, а також передача цих активів зі зберігання до використання. Ініціатором процедури є дільничний або відділ, у володінні якого пересувні засоби. Даними документа є: номер, дата, хто передає, хто приймає, технічні характеристики об'єкта, первісна вартість, норма амортизації. Розповсюджується у двох примірниках, перший з яких ідентичний розписці одержувача та відправника, другий передається в бухгалтерію для внесення до інвентарної картки або книги обліку ОЗ, а потім картка передається до місця, де експлуатується об'єкт. Другий проект закону зберігається передавцем як засіб обліку вибуття товарно-матеріальних цінностей за місцем попереднього зберігання.

Фінансовий облік компанії пов'язаний з роботою основних фондів. Беручи участь у виробничому процесі, основні фонди зношуються, що зумовлює необхідність заміни окремих вузлів, тобто ремонту. Операції з ремонту ОЗ повинні бути документально оформлені в бухгалтерському обліку. Очевидно, що в процесі ремонту вони тимчасово вилучаються з виробничого процесу, потім знову вводяться до складу ОЗ після завершення процесу.

При зупинці об'єкта на ремонт складається "Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів" (форма ОЗ-2). Завіряється працівником об'єкта (господарства), який уповноважений приймати ОЗ, а також представником, який передає ОЗ на ремонт, реконструкцію або оновлення. Процедурні дії демонструють номер, дату, технічні характеристики, вид ремонту та вартість об'єкта.

Якщо ремонт виконується самостійно, то процедура розписується в одному документі, а якщо стороння організація, то процедура розписується в двох документах. Один з них передається в бухгалтерію цього підприємства, а другий передається підприємству, яке виконує роботу.

При передачі ОЗ складається документ про приймання-передачу об'єкта, а при прийманні конкретного об'єкта в ремонт - документ про приймання-передачі об'єкта. На підставі документів, наведених в ОЗ-2 (форма), бухгалтерія вносить до інвентаризації відомості про капітальний ремонт, реконструкцію або модернізацію та технічні паспорти про зміни властивостей об'єкта, які пов'язані з виконання проектів технічного обслуговування та реконструкції або модернізації та зміни технічних умов, що підтверджується технічним паспортом.

Передача та продаж ОЗ оформляється офіційним договором, який передбачає прийняття (форма ОЗ-1), а ліквідація активів здійснюється офіційним письмовим договором, який передбачає списання активів (форма ОЗ-3).). Фізично непридатні, застарілі і не підлягають подальшому використанню інвентар та інструменти списуються з бухгалтерського обліку, якщо вони не підлягають відновленню, реалізації або передачі іншим організаціям.

Порядок документального оформлення руху знерухомлених засобів описується в картках обліку руху знерухомлених засобів (ОЗ-8). Витрати, пов'язані з транспортуванням, вантажно-розвантажувальними роботами, зберіганням додаткового обладнання, яке раніше входило до складу ОЗ, включаються до складу витрат, пов'язаних з продажем ОЗ (вантажно-

розвантажувальні роботи та зберігання). Потім ці витрати компенсуються. Покупці Остаточні витрати, пов'язані з охороною здоров'я, називаються останніми витратами.

Для визначення доцільності ОЗ до утилізації, потенційної успішності відновлення та неефективності роботи комісії створюється комісія у складі головного інженера, головного механіка, головного енергетика, головного бухгалтера, решта. перераховані. технолог та інші учасники. Комісія оцінює об'єкт і визначає, чи він ще придатний, встановлює причину зносу, порушення правил експлуатації, аварію, винних.

За результатами перевірки зроблено висновок про необхідність ліквідації об'єкта (ОЗ-3 або ОЗ-4 для списання об'єкта). У ньому зазначаються номер, дата і рік створення або знищення об'єкта, дата початку, первісна вартість, розмір зносу, причини вибуття, вартість матеріальних цінностей об'єктів, отриманих від ліквідації. об'єкта. , цілком або частково. Процедура завершується двома окремими документами: перший передається в бухгалтерію, а другий зберігається у відповідальній особи і служить підставою для грошових оцінок, отриманих від ліквідації. Процедура офіційно санкціонована керівником організації.

Аналітичний облік є основою обліку ОЗ; під час повсякденних операцій слід розглядати декілька об'єктів по відношенню до них: списання, продаж, переміщення та амортизацію, а також розрахунок капітальних і поточних витрат тощо. Таким чином, уся відповідна інформація про кожен об'єкт фіксованого активи повинні бути відомі. З цього ми можемо вивести аналітичну основу для бухгалтерського обліку.

Для регламентації збереження ОЗ і полегшення обліку кожен том ідентифікується його інвентарним номером.

Який має бути ідентифікований шестизначним кодом, перші три цифри якого представляють загальну вартість активів, а наступне число є номером об'єкта. Вони залишаються незмінними протягом усього терміну

експлуатації, а при їх видаленні не повинні бути віднесені до інших об'єктів, які діяли протягом цього часу (мінімум 3 роки).

Кількість товарно-грошових цінностей повинна бути підтверджена первинними документами з обліку ОЗ. На підставі відомостей про наявність ОЗ (ОЗ-1) одразу складається інвентарна картка, яка схожа на паспорт і містить відомості щодо конкретного об'єкта, а також його інвентарний номер.

На цій фермі, як і на будь-якій іншій, процес обліку зазвичай складається з трьох етапів: початкового, поточного та кінцевого. На кожному кроці визначаються основні об'єкти організації облікового процесу: назва процесу, інформація про рахунки, рух рахунків і технологія, яка використовується для полегшення процесу ведення бухгалтерського обліку.

Основною метою обліку ОЗ є збір і обробка інформації про господарську діяльність, яка відбувається, потім інформація перетворюється в інформацію, яка може бути використана керівництвом для прийняття рішень, а також для уникнення фінансових прорахунків.

Основною метою первинного обліку є спостереження та випробування самого економічного явища (наприклад, процесу чи події), вимірювання фізичних величин і документування цих величин за допомогою інформації, пов'язаної з бухгалтерським обліком, документів.

Сприйняття та вимірювання полегшуються об'єктами, специфічними для бухгалтерського обліку, які визначаються термінами, пов'язаними з бухгалтерським обліком. Як наслідок, основною метою первинної системи бухгалтерського обліку організації є створення термінологічної системи, пов'язаної з бухгалтерським обліком. Процес упорядкування імен облікових записів складається з двох окремих кроків: перший – це вибір (або створення) імені, а другий – створення списку.

Бухгалтерська назва - це перелік фінансових відомостей щодо експлуатації майна як засобу економічного розвитку, капіталу та створення

цих засобів, а також фінансових результатів діяльності, які документально відображені в бухгалтерському обліку.

Набір об'єктів обліку залежить від характеру господарської діяльності, що ведеться в конкретному господарстві, вимог до інформації, методу оцінки та контролю діяльності.

Пристрій, який має численні аксесуари та додаткові функції, в першу чергу вважається засобом доступу. Пристрій, призначений як специфічний, вважається активом, який є фіксованим. Об'єктом ОЗ вважається пристрій, що є частиною комплексу і не має прямого доступу до його функцій. Пристрій, який призначений для певного призначення і має певний спосіб роботи, називається об'єктом ОЗ. Об'єктом ОЗ є пристрій, що входить до складу комплексу і має визначений склад. Пристрій, який призначений для певного призначення і має певний спосіб роботи, називається об'єктом ОЗ.

Якщо один актив складається з різних частин, які мають різні терміни служби, кожна з цих частин можна вважати незалежним активом.

Одиницею виміру ОЗ є окрема інвентарна складова, якою вважається закінчена споруда з усіма її частинами відповідно до ТУ або іншої документації.

Перелік типових первинних документів, які використовуються для документального оформлення операцій з основними засобами, затверджений законодавством і впроваджується фінансовою установою в Ярославлі.

«Акт прийому-передачі наявних активів (внутрішня міграція)»

"акт визнання та відзначення передачі об'єктів, що ремонтуються, реконструюються або оновлюються"

«Акт на списання ОЗ»

3-14 «Рекомендовані дії щодо списання транспортних засобів з двигунами»

Інвентарні картки, пов'язані з управлінням матеріальними активами, також відомі як «звіт про оцінку запасів».

«Опис інвентарних карток, які служать засобом обліку матеріальних витрат»

«Облікова картка», що фіксує прогресування матеріальних цінностей.

Список попередньо визначених інвентарних значень.

ОЗ-14 «Визначення величини амортизації ОЗ»

Правило 3-16 описує порядок розрахунку вартості амортизації транспортних засобів.

Активи несуть відповідальність за зобов'язання, які є результатом різних бізнес-починків. Бухгалтерський облік ОЗ ведеться згідно НП(С)БО 7 «ОЗ», Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції до його застосування. Метою цієї організації є регулювання того, як обліковуються доходи, бюджетуються витрати, реєструються, оцінюються та потім переоцінюються активи. Після цього вони вираховуються з бюджету.

Адекватний опис, точна класифікація за типом атрибута (підтипами) тощо. Здатність безпечно та правильно оцінювати активи має вирішальне значення для того, щоб мати точні, законні та послідовні записи про ОЗ.

Формальний процес приймання об'єкта здійснюється Актом приймання-передачі основного майна (форма ОЗ-1), ця інформація документується наступним чином: номер, дата реєстрації, установа, яка визнає об'єкт, його опис, результати випробувань, висновок випробувань, вартість об'єкта при створенні та норму амортизації, пов'язану з його відновленням. Коментар додається під час першого перегляду інвентарю. З цим пов'язане документування технічних аспектів і проходження об'єкта через процес. Як правило, присутня одна очевидна мета. Загальне правило, яке полегшує використання однієї процедури для кількох об'єктів одного типу, значення та операції, доступне лише для інструментів або інвентарю.

Внутрішній рух необоротних активів регулюється формальним процесом (форма ОЗ-1). Внутрішнє переміщення – це переміщення заздалегідь визначених активів у бухгалтерських записах, яке відбувається між різними місцями. Ці активи потім передаються зі зберігання на

використання. Особою, яка ініціювала процедуру, був дільничний чи відділ, який є власником пересувного транспорту. Інформація в документі така: номер, дата, хто передає, отримує і має технічні вимоги до об'єкта, вартість первинної закупівлі та суму амортизації. Розповсюджується у двох примірниках, перший ідентичний квитанціям одержувача та відправника, другий передається в бухгалтерію для внесення до інвентарної картки або книги обліку ОЗ, потім картка передається за поточним місцезнаходженням об'єкта. Другий проект закону ведеться особою, що передає, як засіб фіксації місця вибуття товарів на первинному місці зберігання.

Фінансовий облік компанії залежить від визнання фізичних активів. Беручи участь у виробничому процесі, основні фонди зношуються, що зумовлює необхідність заміни окремих вузлів, тобто ремонту. Ремонтні операції на передсертифікованих активах документуються у фінансовому обліку. Очевидно, що під час процесу ремонту вони тимчасово вилучаються з виробничого процесу, а потім знову приєднуються до виробництва після завершення процесу.

При зупинці об'єкта на ремонт складається "Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих і модернізованих об'єктів" (форма ОЗ-2). Створюється працівником об'єкта (господарства), який уповноважений приймати ОЗ, а також представником, який передає ОЗ на ремонт, реконструкцію або модернізацію. У процесуальних діях вказуються обсяг, дата, технічні ознаки, вид ремонту та вартість об'єкта.

Якщо ремонт виконує одна особа, процедура документується в одному письмовому уривку, а якщо він виконується третьою стороною, процедура документується в двох письмових уривках. Один делегується в бухгалтерію цього підприємства, а інший передається підприємству, яке виконує роботу.

При передачі ОЗ складається документ про приймання-переміщення об'єкта, а при прийнятті конкретного об'єкта в ремонт - про приймання-переміщення об'єкта. На підставі документів ОЗ-2 (форма) бухгалтерія бере

участь в інвентаризації відомостей про капітальний ремонт, реконструкцію або модернізацію, технічний стан об'єкта, пов'язані з виконанням проектів технічного обслуговування. та зміни технічних умов, що підтверджено технічним паспортом.

Передача та продаж ОЗ оформляється офіційним договором, який включає прийняття (форма ОЗ-1), а ліквідація активів здійснюється офіційним письмовим договором, який передбачає списання активів (форма ОЗ-3).). Запаси та інші фізичні активи, які більше не є актуальними або підлягають продажу чи передачі, списуються з бухгалтерського обліку. Якщо вони не відновлені, продані або передані іншим організаціям, вони вважаються застарілими.

Процес документального оформлення руху знерухомлених засобів описується в картках обліку руху знерухомлених засобів (ОЗ-8). Витрати, пов'язані з транспортуванням, вантажно-розвантажувальним процесом і зберіганням додаткового обладнання, яке раніше входило до складу ОЗ, включаються до складу витрат на реалізацію ОЗ (вантажно-розвантажувальні роботи, зберігання). Після цього ці витрати покриваються. Покупці Кінцеві витрати, пов'язані з охороною здоров'я, називаються кінцевими витратами.

Комісія у складі головного інженера, головного механіка, головного інженера, головного бухгалтера та решти формується для оцінки ефективності ОЗ щодо їх вибуття, потенціалу успішності відновлення та неефективності зусилля комітету. зазначений технолог, а також інші учасники. Комісія визначає стан об'єкта та чи він ще придатний, оцінюють причину зносу, порушення правил, аварію та винуватця.

За результатами перевірки зроблено висновок про необхідність ліквідації об'єкта (ОЗ-3 або ОЗ-4 для списання об'єкта). Це номер, дата і рік створення або знищення об'єкта, дата початку, вартість первісного придбання, розмір зносу, причини вибуття, вартість об'єкта, який надійшов через ліквідація. об'єкт, повністю або частково. Процедура супроводжується двома окремими документами: перший передається в бухгалтерію, а другий

залишається у відповідальній особі і служить підставою для грошового розрахунку щодо ліквідації. Процедура офіційно санкціонована керівником організації.

Аналітичний облік є основою обліку ОЗ; при типових операціях у поєднанні з ними слід розглядати декілька об'єктів: списання, продаж, передачу та амортизацію, а також розрахунок капітальних і поточних витрат тощо. В результаті вся релевантна інформація щодо кожного об'єкта ОЗ треба розуміти. З цього можна вивести формальний підхід до бухгалтерського обліку.

Для регламентації збереження ОЗ і полегшення обліку кожному об'єкту присвоюється інвентарний номер.

Який має бути ідентифікований шестизначним кодом, перші три цифри якого представляють загальну вартість активів, а наступне число – номер об'єкта. Вони залишаються незмінними протягом усього терміну експлуатації, а при їх видаленні не повинні бути віднесені до інших об'єктів, які діяли протягом цього періоду (3 роки і більше).

Обсяг як грошових, так і товарних цінностей повинен бути підтверджений первинними документами з обліку ОЗ. На підставі відомостей про наявність ОЗ (ОЗ-1) відразу ж складається інвентарна картка, яка схожа на паспорт і містить інформацію про конкретний об'єкт разом з його інвентарним номером.

2.3. Стан та удосконалення облікового забезпечення управління основними засобами підприємства

Аналітичний облік є основою обліку ОЗ; під час повсякденних операцій слід розглядати декілька об'єктів по відношенню до них: списання, продаж, переміщення та амортизацію, а також розрахунок капітальних і поточних витрат тощо. Таким чином, уся відповідна інформація про кожен

об'єкт фіксованого активи повинні бути відомі. З цього ми можемо вивести аналітичну основу для бухгалтерського обліку.

У ФГ «Ярослава» активи за місцезнаходженням ведуться на синтетичному рахунку 10 «ОЗ», цей рахунок призначений для обліку та узагальнення інформації про наявність або рух майна, що перебуває у власності чи оренді, а також складного майна, зданий в оренду, загалом.

Дебетова відомість засвідчує: надходження (створення, придбання та вивільнення) ОЗ, що знаходяться на балансі підприємства, ці засоби обліковуються за вартістю їх первісного придбання. Загальна вартість, пов'язана з процесом поліпшення об'єкта (модернізація, перебудова, добудова, модернізація, реконструкція), включається в цю загальну вартість. Рівень інфляції приймається рівним 3%, що збільшує вартість об'єкта в майбутньому; сума приросту вартості об'єкта, пов'язаного з основними засобами.

Дебетові демонстрації: вибуття ОЗ у результаті продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визначення активу, а також часткова ліквідація об'єкта ОЗ. Крім того, демонструється величина дисконту на основний актив.

Сьогодні НП(С)БО 7 дозволяє компанії бути незалежною від положень і правил щодо особистої власності, крім того, він визначає, що вважається особистою власністю, а що ні. Це впливає з ідеї, що ніхто не заважає бізнесу приймати особисті рішення щодо власності, які є фінансово вигідними, як це визначено правилами та положеннями щодо особистої власності.

До рахунку 10 «ОЗ» відкриті такі субрахунки:

100 «Інвестиційна нерухомість»

101 «Земельні ділянки»

102 «Капітальні витрати на поліпшення земель»

103 «Будинки та споруди»

104 «Машини та обладнання»

105 «Транспортні засоби»

106 «Інструменти, приладдя та інвентар»

107 «Тварини»

108 «Багаторічні насадження»

109 «Інші ОЗ»

На субрахунку 101 "Земельні ділянки" відображаються землі, які перебувають в оренді установи, а також землі, що викуплені або надані установі, ці землі включаються в облік.

На субрахунку 102 «Капітальні витрати на розширення земель» ведеться документація щодо капітальних витрат на розширення земель (меліорація, осушення, зрошення та ін.).

На субрахунку 103 «Будинки і споруди» документується наявність і рух будівель, споруд, їх складових і передавальних пристроїв, а також житлових споруд.

На рахунку № 104 «Машини та обладнання» 105 «Транспортні засоби», 106 «Інструменти, пристосування та інвентар», 107 «Тварини», 108 «Багаторічні насадження». Рахунки використовуються для розрахунку витрат і доходів відповідно до машин і обладнання, транспортних засобів, інструментів, пристроїв та інвентарю.

На субрахунку 109 «Інші ОЗ» обліковуються засоби, які не входять до складу інших рахунків 10 «ОЗ».

На даному підприємстві не задіяні в обліку ОЗ рахунки рахунка 10 «ОЗ»: 100 «Інвестиційна нерухомість», 101 «Земельні ділянки» та 102 «Капітальні витрати на поліпшення земель», 107 «Тварини» , 108 «Багаторічні насадження», та всі інші рахунки в госп. Облік орендованих земельних паїв ведеться на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи».

Аналітичний облік ОЗ, пов'язаних з інвентаризацією, ведеться за кожним окремим об'єктом інвентаризації окремо.

Облік ОЗ необхідно вести на кожному етапі їх руху. Загальні основи організації бухгалтерського обліку ОЗ ілюструє рис.2.1.

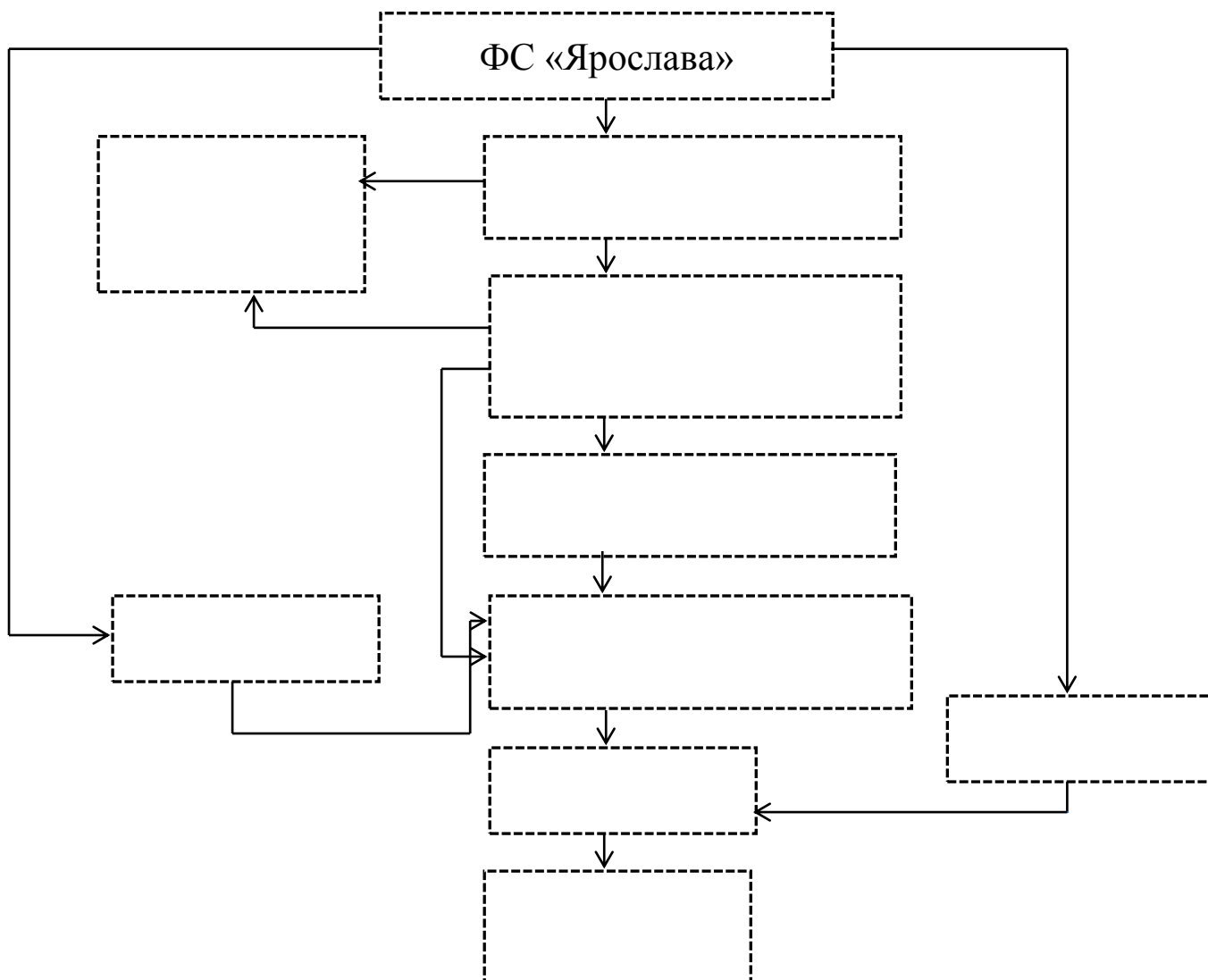

Рис. 2.1. Схема організація обліку основних засобів

Методика обліку ОЗ на підприємстві відповідає цій методиці. Таким чином, можна зробити висновок, що стан аналітичного та синтетичного обліку ОЗ в господарстві підтримується на високому рівні.

Основними складовими прямолінійної амортизації є первісна вартість, яка розраховується при первинному введенні об'єкта в експлуатацію, а також строк корисного використання (експлуатації) і вартість об'єкта після його встановлення. , обидва з яких вирішуються під час експлуатації об'єкта ОЗ. Облік вартості об'єкта здійснюється в процесі введення в експлуатацію,

інвентаризаційна вартість об'єкта розраховується потім в процесі ліквідації.

Розрахунок податкових відрахувань на амортизацію в обліку нерухомого майна.

ФС «Ярослава» автоматизована та має спеціальний порядок роботи з використанням комп'ютеризованої системи бухгалтерського обліку. Це полегшує роботу бухгалтера при нарахуванні амортизації та створенні синтетичного, аналітичного обліку амортизації ОЗ за субрахунком 131 «Амортизація ОЗ». Важливо відзначити, що на цьому субрахунку необхідно вести аналітичний облік нарахованої амортизації по кожному об'єкту ОЗ, оскільки інформація про залишкову вартість (різниця між первісною вартістю та накопиченою амортизацією за період використання) має вирішальне значення для процесу прийняття рішень щодо ОЗ.

Витрати, пов'язані з основними засобами та підвищений знос цих засобів документально підтверджуються на синтетичному обліку ФГ «Ярослав» у сумі щомісячних відрахованих витрат. Знецінення ОЗ відображається в бухгалтерському обліку ФГ «Ярослава» в результаті знецінення зобов'язань 2.6.

Одним з найбільш важливих аспектів експлуатації ОЗ є їх цільове відновлення, тому що тільки таким чином компанія гарантує належну роботу активів.

На практиці у ФГ «Ярослава» розрізняють поточне відновлення ОЗ і капітальне відновлення ОЗ. Визнається, що поточним ремонтом вважається поточний ремонт, який проводиться з метою підтримання об'єкта ОЗ у поточному стані, а капітальним вважається ремонт, який проводиться не лише для підтримки об'єкта ОЗ у поточному стані, а й для покращення його технічних властивостей та збільшення терміну служби. Головний інженер ФГ «Ярослава» визначає, наскільки той чи інший ремонт є поточним або суттєвим.

Таблиця 2.6

Синтетичний облік амортизації основних засобів ФГ «Ярослава»

Зміст господарської операції	Бухгалтерська проводка	
	Дт	Кт
1. Нарахований знос виробничого обладнання та інших ОЗ виробничого призначення	91	131
2. Нарахований знос адміністративного обладнання та інших ОЗ загальногосподарського та адміністративного призначення	92	131
3. Нарахований знос ОЗ, що використовуються для потреб збуту	93	131

Крім того, важливо визнати, що в практиці підприємства вже були розбіжності з працівниками Державної податкової служби (ДФС) щодо вартості ремонту ОЗ. Ремонт за рішенням підприємства вважався поточним, як наслідок – витратами на модернізацію ОЗ, які слід відносити не на поточні витрати, а на збільшення вартості первинних засобів, що призвело до донарахування податкового боргу на виручку.

Поточні витрати на ремонти, які пов'язані з утриманням ОЗ у поточному стані, відображаються в бухгалтерському обліку ФС "Ярослава" як витрати на рахунку 91 "Загальновиробничі витрати", а також як витрати на рахунок 92 "Адміністративні витрати. витрати», 93 «Витрати на збут», які залежать від призначення пов'язаних з ними ОЗ.

Першим документом, який описує ці витрати, є картка обліку витрат, яка ведеться бухгалтером-матеріалістом і використовує комп'ютерну програму для обліку ОЗ, які знаходяться в постійному ремонті. До картки обліку ремонтів зазвичай додаються інші первинні документи, в яких описуються вимоги щодо отримання матеріалів або запчастин зі складу, договори сторін, а якщо поточний ремонт виконує стороння особа, то процес описано.

Послідовність відображення витрат у синтетичному обліку ФГ «Ярослава» на поточне відновлення виробничого обладнання наведена в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Синтетичний облік витрат на поточний ремонт
виробничого обладнання ФГ «Ярослава»

Зміст господарської операції	Бухгалтерська проводка	
	Дт	Кт
1. Відпущені зі складу матеріали для поточного ремонту основних засобів виробничого призначення	91	201
2. Відпущені зі складу запасні частини для поточного ремонту основних засобів виробничого призначення	91	207
3. Нарахований заробітна плата за виконання поточного ремонту основних засобів виробничого призначення	91	661
4. Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату, нараховану за поточний ремонт основних засобів	91	651
5. Прийнятий до сплати акт підрядника за виконання поточного ремонту виробничого обладнання:		
5.1. на суму без ПДВ	91	685
5.2. на суму ПДВ	641.2	685

Витрати на капітальний ремонт, як витрати на поліпшення діючих засобів, документально оформлюються в бухгалтерському обліку ФГ «Ярославль» за дебетом субрахунка 152 «Витрати на придбання (будівництво) ОЗ» з наступним перерахуванням загальної суми на збільшення первісної вартості основного засобу.

Першим офіційним документом, який описує ці витрати, є картка, яка описує капітальні поліпшення (покращення) ОЗ, створена бухгалтером-матеріалістом за допомогою комп'ютерної програми, яка підтримує бухгалтерський облік. До картки обліку витрат на капітальний ремонт (поліпшення) підключаються первинні документи, що засвідчують витрачання коштів.

Приклад відображення витрат на капітальне утримання (поліпшення) ОЗ у синтетичному обліку ФГ «Ярославль» наведено в таблиці. 2.8.

Таблиця 2.8

Синтетичний облік витрат на капітальний ремонт (поліпшення)

Основних засобів ФГ «Ярослава»

Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
	Дт	Кт	
Враховання витрат на виконання капітального ремонту (поліпшення)			
1. Прийнятий до сплати акт підрядника за виконання поточного ремонту виробничого обладнання:			
1.1. на суму без ПДВ	152	685	39775,00
1.2. на суму ПДВ	641.2	685	7955,00
2. Відпущені зі складу матеріали для капітального ремонту основних засобів	15	201	1480,90
3. Відпущені зі складу запасні частини для капітального ремонту основних засобів	152	207	7541,15
4. Нарахований заробітна плата за виконання капітального ремонту основних засобів	152	661	5500,00
5. Нарахований єдиний соціальний внесок на заробітну плату, нараховану за капітальний ремонт основних засобів	152	651	1210,00
Капіталізація понесених витрат шляхом збільшення первісної вартості об'єкта основних засобів			
6. На суму витрат, понесених на здійснення капітального ремонту об'єкту основних засобів збільшена його первісна вартість	104	152	55507,05

Важливо відзначити, що об'єкти з основними засобами можуть стати на облік з різних причин. В результаті ОЗ можуть обмінюватися, безоплатно передаватися іншим особам, враховуватися в статутних капіталах інших юридичних осіб, а також ліквідуватися з різних причин.

Крім того, в практиці ФГ «Ярославль» за останні п'ять років були лише випадки продажу ОЗ, про які мова піде нижче.

Первинним документом, який є підставою для продажу ОЗ, є договір купівлі-продажу, який остаточно укладається з покупцем. Саме цей документ визначає умови оплати та поставки ОЗ.

У випадках, коли активи обмінюються за певною ціною, податковий борг за операцією формується за ціною, обумовленою в договорі, однак варто пам'ятати, що відповідно до пункту 188.1 Податкового кодексу України база оподаткування операцій з постачання необоротних активів не може бути поточною вартістю активу протягом відповідного періоду [56].

Таким чином, при продажу ОЗ, пов'язаних з ФГ «Ярослав», як платником податку на додану вартість, воно буде враховувати податкові зобов'язання з ПДВ при першому виникненні: або при отриманні передоплати, або при переході права власності на об'єкт покупцю. Після визнання заборгованості податковою формується спеціальний електронний документ, який у визначений термін реєструється в Єдиному реєстрі податкових накладних. Це називається податкова накладна.

Досліджуючи порядок відображення продажу ОЗ в бухгалтерському обліку ФГ Ярославль, важливо також звернути увагу на те, що при цьому спочатку об'єкт продажу переводиться в категорію недіючих засобів, а потім продажу визнається доходом, а потім дохід розподіляється між сторонами.

Розглянемо приклад остаточного завершення незавершеного об'єкта щодо ОЗ в бухгалтерському обліку ФГ «Ярославль».

Так, 10.04.1921р., Платіж за аванс у розмірі 21 540,00 грн. надійшов на поточний рахунок. З точки зору продавця, було прийнято рішення продати базові компоненти активу, але це не так. 18.04.2021р., Зварювальний апарат, який був задіяний, передано покупцю ТОВ «ТехноТорг Плюс» в обмін на початковий внесок. Вартість об'єкта визначена в сумі 21 540,00 грн., в тому числі ПДВ 20%. Первісна вартість даного об'єкта становила 37850,00грн., а загальна сума зносу за весь час експлуатації об'єкта – 21258,05грн., Перераховані вище операції відображаються в синтетичному обліку Ярославської грошової установи в табл 2.9.

Фізичний об'єкт, який перебуває у власності, виключається з поточного обліку шляхом запису амортизації, пов'язаної з періодом використання об'єкта, та залишкової вартості об'єкта. Результатом бухгалтерського процесу є створення фінансової звітності, яка є процедурою звітування про фінансовий стан і результати діяльності корпорації. ФГ «Ярослава» як стартап подає цю інформацію у формі фінансового звіту для стартапа.

Таблиця 2.9

Відображення в обліку ФГ «Ярослава» реалізації

об'єкта основних засобів

Дата	Зміст господарських операцій	Бухгалтерська проводка		Сума
		Дт	Кт	
Отримання від покупця попередньої оплати				
10.04.2021р.	На поточний рахунок отримана попередня оплата від покупця за об'єкт ОЗ	312	682	21541,00
10.04.2021р.	На фактом отримання попередньої оплати враховані податкові зобов'язання з ПДВ	644	641.3	3591,00
Реалізація об'єкту ОЗ				
18.04.2021р.	Списаний знос, нарахований за період експлуатації основного засобу, що виводиться з експлуатації з метою продажу	132	105	21259,05
18.04.2021р.	Об'єкт ОЗ за залишковою вартістю переводиться до категорії необоротних активів, утримуваних для продажу	287	105	16592,95
18.04.2021р.	Врахований борг покупця та дохід від реалізації необоротного активу, утриманого для продажу, за вартістю продажу	378	713	21541,00
18.04.2021р.	Відображена сума ПДВ у складі доходу від реалізації	713	644	3591,00
18.04.2021р.	Списана до витрат вартість необоротного активу, утриманого для продажу	944	287	16592,95
18.04.2021р.	Відображено залік заборгованостей	682	378	21541,00
30.04.2021р.	Чистий дохід від реалізації списаний на рахунок фінансових результатів	713	793	17951,00
30.04.2021р.	Собівартість реалізованого активу списана на рахунок фінансових результатів	792	944	16592,95

Інформація про ОЗ, пов'язані з компанією, також міститься в цій звітності. Порядок подання відомостей про ОЗ у фінансовій звітності суб'єктів малого підприємництва виглядає наступним чином:

Рядок 1005 "Незавершені капітальні інвестиції" - загальний дебет рахунку 15 "Капітальні інвестиції";

Рядок 1010 «ОЗ» - Залишок вартості ОЗ розраховується як різниця між величинами рядків 1011 та 1012;

У рядку 1011 зазначається первісна вартість ОЗ як загальна сума коштів на рахунку 10 «ОЗ».

Рядок 1012 стосується амортизації активів, які фіксуються протягом

терміну їх експлуатації. Значення цього рядка є загальною сумою кредиту, пов'язаного з субрахунком 131 "Знос ОЗ".

Висновки до другого розділу

1. Загальний обсяг валової продукції сільського господарства більший за звітний рік. Порівняно з базовою ставкою один на 100 га, збільшення обсягу руху призвело до зростання середньої норми на 66%. Збір сільськогосподарської продукції, в тому числі соняшнику, зріс на 19%, але зменшився обсяг іншої продукції, рідко у звітному періоді не вирощувався. Товарна сільськогосподарська продукція була більш відвідуваною, оскільки підприємство мало менший відсоток збитковості у звітному році, ніж у базовому. Середній темп приросту товарної продукції є вищим від середнього темпу приросту земель, відведених під сільське господарство, що призводить до підвищення ефективності використання землі на 100 га сільськогосподарських угідь.

2. Усі первинні документи, що стосуються руху ОЗ, формуються та підписуються членами комісії, визначеними наказом генерального директора. До складу цієї комісії має входити не менше трьох осіб.

Всі перші особи на підприємстві: головний бухгалтер, головний інженер, головний механік, головний технолог, головний енергетик: посадові особи відповідних підрозділів, у власності яких знаходиться об'єкт основного засобу (або відповідальні за його передачу): керівник або його заступник, старший або бригадир зміни, дільниці тощо), механік, технолог, бухгалтер.

3. Для обліку 10 «основних» засобів на даному підприємстві створено субрахунки, рахунки яких відповідають групам «основних» засобів згідно з НП(С)БО 7 «основні» засоби. Рахунок 10 "ОЗ" пов'язаний з дебетом рахунків капіталу: 15 "Капітальні інвестиції", 37 "Розрахунки з різними

дебіторами", 41 "Пайовий капітал", 42 "Додатковий капітал", 46 "Неоплачений капітал", 48 "Цільове фінансування та цільові надходження», 53 «Довгострокові зобов'язання з оренди», 131 «Амортизація необоротних активів», 16 «Довгострокова дебіторська заборгованість».

РОЗДІЛ 3. АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ЇХ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ

3.1. Аналіз наявності, динаміки, структури основних засобів та ефективності їх використання

Суперечливість навколо використання ОЗ у контексті розвитку ринку в Україні має велике значення. Повне використання трудових ресурсів призводить до зменшення необхідності запуску нових заводів, до більшого обсягу виробництва та вищої якості продукції (що призводить до більшого прибутку), а також збільшує обертання виробничої лінії, що суттєво впливає на зниження фізичного та психічного навантаження на основні фонди, це також прискорює темпи оновлення основних фондів.

Стан основних фондів та їх ефективність безпосередньо впливає на виконання підприємством виробничої програми та потенційну виручку. Дії компаній передусім базуються на ефективності їх заснування та ефективності їх використання.

Аналіз найефективніше починати з вивчення наявності ОЗ, їх розвитку та складу. Основні фонди підприємства складаються з промислово-виробничих і неінтуїтивних, а також невиробничих фондів.

Інформація таблиць 3.1 використовується для оцінки складу, руху та динаміки основних фондів Ярославського ФГ. - На 2020 рік, 3.2 - На 2021 рік, 3.3 - На 2022 рік.

Дані в таблицях свідчать про те, що вартість основних фондів зазвичай зростає протягом року порівняння, тому їх кінцева вартість зросла на 6,2 мільйона доларів. Збільшення відбулося в першу чергу за рахунок збільшення машин та обладнання на 4729 грн., транспортних засобів на 197 грн., інших ОЗ на 9 грн., але зменшилось інструментів, приладів та інвентарю на 5 грн.

Таблиця 3.1

Наявність, рух та динаміка основних засобів на ФГ «Ярослава» за 2020р.

№ з / п	Групи ОЗ	На початок року		Надходження за рік		Вибуття за рік		На кінець року		Відхилення тис. грн.
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
1	Будинки та споруди	4359	59,5	1259	66,5	-	-	5288	55,6	929
2	Машини та обладнання	2408	32,9	632	33,4	13	100	3635	38,2	1227
3	Транспортні засоби	506	6,9	-	-	-	-	528	5,6	22
4	Інструменти, прилади інвентар	37	0,5	2	0,1	-	-	39	0,4	2
5	Інші ОЗ	18	0,2	-	-	-	-	18	0,2	-
Разом		7328	100	1893	100	13	100	9508	100	2180

Дані за попередні періоди свідчать про те, що структура основних фондів на цьому підприємстві в основному залишилася незмінною, спостерігаються збільшення та зменшення, однак це підприємство не вважає це проблемою, що стосується обладнання, то воно використовує орендовані ресурси, лише активи розглядаються сівалка та прес-підбирач.

ФГ «Ярослава» підрахувала, що термін окупності цього проекту (придбання сівалки) становить 3 роки. Придбання дорожчого обладнання призведе до більш тривалого періоду окупності.

Також звертаємо увагу на амортизацію ОЗ. Амортизація — це грошовий процес, який обчислює втрату вартості ОЗ, яка потім переноситься на новий продукт протягом періоду його корисності. Коли кажуть, що амортизація є важливим інструментом управління процесом відтворення основних фондів, мається на увазі, що залежно від методу нарахування амортизації, поточного терміну корисного використання основного засобу, а

також способу його використання, вона можуть виконувати різні функції в регулюванні та відновленні процесу

Таблиця 3.2

Наявність, рух та динаміка основних засобів на ФГ «Ярослава» за 2021р.

№ з / п	Групи ОЗ	На початок року		Надходження за рік		Вибуття за рік		На кінець року		Відхилення тис. грн.
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
1	Будинки та споруди	5288	55,6	1133	23,9	-	-	6450	45,3	1162
2	Машини та обладнання	3635	38,2	3598	75,8	26	66,7	7207	50,6	3572
3	Транспортні засоби	528	5,6	-	-	13	33,3	515	3,6	-13
4	Інструменти, прилади інвентар	39	0,4	10	0,2	-	-	49	0,3	10
5	Інші ОЗ	18	0,2	8	0,1	-	-	26	0,2	8
Разом		9508	100	4749	100	39	100	14247	100	4739

І навпаки, вартістю, що амортизується, вважається первісна або переоцінена вартість основного засобу після віднімання ліквідаційної вартості.

Таблиця 3.3

Наявність, рух та динаміка основних засобів на ФГ «Ярослава» за 2022р.

№ з / п	Групи ОЗ	На початок року		Надходження за рік		Вибуття за рік		На кінець року		Відхилення тис. грн.
		тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
1	Будинки та споруди	6450	45,3	-	-	-	-	6450	41,3	-
2	Машини та обладнання	7207	50,6	1113	83,6	15	38,5	8364	53,6	1157
3	Транспортні засоби	516	3,6	209	16,7	-	-	725	4,6	209
4	Інструменти, прилади інвентар	49	0,3	3	0,2	18	46,2	34	0,2	-15
5	Інші ОЗ	26	0,2	7	0,4	6	15,3	27	0,3	1
Разом		14248	100	1332	100	39	100	15600	100	1352

Останнє зробити легше: просто відтворіть функціональність оригінального інструменту, компенсавши його зношення, а потім придбайте нову версію такого ж типу. Регулююча роль амортизації проявляється через збільшення або зменшення темпів створення ОЗ, що в кінцевому підсумку змінює частоту і відсоток відтворення ОЗ. Важливо пам'ятати, що склад конкретних грошових потоків залежить від обраного методу розрахунку амортизації.

Амортизація ОЗ на цьому підприємстві визначається прямолінійним методом (цей метод використовується самими підприємствами), який формулюється як:

$$A_p = BA : T, \quad (2,1)$$

де BA — вартість, яка амортизується; T — очікуваний строк корисного використання основного засобу.

Норма амортизації (Н.А.) базується на очікуваній тривалості корисності активу та методі її розрахунку. Як показано, річна вартість переноситься на новостворений продукт (роботу, послугу) рівномірною часткою від загального терміну експлуатації основного засобу.

Розглянемо розрахунок річної суми амортизації для адміністративної будівлі з початковою вартістю 480 000 грн, вартістю ліквідації 15 000 грн. та терміном служби 15 років у таблиці 3.4.

Такий спосіб погашення боргу є найпоширенішим і простим, оскільки щомісячний платіж завжди однаковий. Однак цей підхід не враховує моральних проблем щодо зносу, витрат на підтримку об'єкта в початковому стані, які з часом збільшуються, а також потенційного зниження його продуктивності.

Цей підхід зазвичай використовується для деградації стаціонарних активів, які мають рівномірний знос і не залежать від обсягу виробництва: адміністративні будівлі, виробничі цехи, інші будівлі, передавальні пристрої, меблі та інші супутні об'єкти.

Таблиця 3.4

Розрахунок амортизації прямолінійним методом

Рік	Залишкова вартість на початок року, тис. грн	Норма амортизації	Накопичений знос	Залишкова вартість на кінець року, тис. грн
1	480	31000	31000	449000
2	480	31000	62000	418000
3	480	31000	93000	387000
4	480	31000	124000	356000
5	480	31000	155000	325000
6	480	31000	186000	294000
7	480	31000	217000	263000
8	480	31000	248000	232000
9	480	31000	279000	201000
10	480	31000	310000	170000
11	480	31000	341000	139000
12	480	31000	372000	108000
13	480	31000	403000	77000
14	480	31000	434000	46000
15	480	31000	465000	15000

Н.А. за прямолінійним методом = $(480000 - 15000)/15 = 3100$

Для повної оцінки характеру та динаміки ОЗ з ФГ «Ярослава» виводяться такі параметри: оновлення, вибуття, збільшення, зношеність, придатність. Зобразимо ці показники в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Аналіз наявності та руху основних засобів

Показники	Роки			Відхилення			
				Абсолютне (+, -)		Відносне (%)	
	2020р.	2021р.	2022р.	2022-2020	2022-2021	2022-2020	2022-2021
Коефіцієнт оновлення	0,3	0,5	0,09	-0,21	-0,41	30	18
Коефіцієнт зношеності	0,19	0,19	0,17	-0,02	0,02	89,5	89,5
Коефіцієнт вибуття	0,002	0,004	0,002	-	0,002	100	50
Коефіцієнт приросту	0,26	0,50	0,09	-0,17	-0,41	34,6	18
Коефіцієнт придатності	0,81	0,81	0,83	0,02	0,02	102,5	102,5

Вивчивши показники ефективного використання основних фондів, можна зробити висновок, що в цілому ефективними були активи зі сприятливим технічним станом, а саме 2022 та 2020 роки.

Коефіцієнт зносу зменшився на 10% і тепер становить 0,17. Змінилася періодичність оновлення, компанія в 2022 р. збільшила склад ОЗ лише на 30%. Рівень вибуття у 2021 році залишився таким же, як і у 2020 році. Відсоток придатних фондів зріс на 3%, що свідчить про підвищення ступеня ефективності використання основних фондів у виробництві.

3.2. Методи забезпечення оцінки стану основних засобів підприємства

Важливою складовою аналізу стану та руху ОЗ підприємства є такі відносні показники:

1. Коефіцієнт зносу ОЗ – відношення суми нарахованого зносу до первісної вартості ОЗ на ту ж дату (на початок року, на кінець року тощо) (формула 3.1):

$$K_z = \frac{\text{Знос}_{\text{ОЗ}}}{\text{Первісна}_{\text{вартість}}_{\text{ОЗ}}}. \quad (3.1)$$

2. Коефіцієнт оновлення активів - це відношення вартості активів, які були використані протягом періоду, до початкової вартості того самого виду активів на кінець періоду (формула 3.2):

$$K_{\text{он}} = \frac{\text{Вартість}_{\text{ОЗ}}_{\text{введених}}_{\text{за}_{\text{період}}}}{\text{Первісна}_{\text{вартість}}_{\text{ОЗ}}_{\text{на}_{\text{кінець}}_{\text{періоду}}}}. \quad (3.2)$$

3. Коефіцієнт вибуття ОЗ - відсоток вартості виведених з експлуатації активів протягом періоду до вартості початкових активів на початок періоду (формула 3.3):

$$K_{\text{вуб}} = \frac{\text{Первісна}_{\text{вартість}}_{\text{ОЗ}}_{\text{виведених}}_{\text{за}_{\text{період}}}}{\text{Первісна}_{\text{вартість}}_{\text{ОЗ}}_{\text{на}_{\text{початок}}_{\text{періоду}}}}. \quad (3.3)$$

Для більш детального і всебічного аналізу ці коефіцієнти розраховуються не тільки для всіх ОЗ, а й для окремих складових, наприклад, активної частини ОЗ або виробничого обладнання. Ми оцінимо

і обговоримо поведінку динаміки обговорюваних показників по відношенню до даних ярославської фінустанови. В таблиці 3.6. наведено систематизовану інформацію щодо розрахунку, а також показники амортизації ОЗ станом на 01.01.2021 р., на 01.01.2022 р. Додатково на 01.01.2023р.

Таблиця 3.6

Показники рівня зносу основних засобів ФГ «Ярослава»

Показники	Станом на 01.01.2021р.	Станом на 01.01.2022р..	Станом на 01.01.2023р.
1.1 Знос ОЗ активної частини	1362,1	2232,8	2645,8
1.2. Первісна вартість ОЗ активної частини	8155,4	8652,5	9072,7
1.3. Коефіцієнт зносу активної частини ОЗ	0,167	0,258	0,292
2.1. Знос ОЗ пасивної частини	839,4	1434,8	2241,3
2.2. Первісна вартість ОЗ пасивної частини	5775,5	6132,3	9087,2
2.3. Коефіцієнт зносу пасивної частини ОЗ	0,145	0,234	0,247
3.1. Знос ОЗ підприємства	2201,5	3667,6	4887,1
3.2. Первісна вартість ОЗ підприємства	13930,9	14784,8	18159,9
3.3. Коефіцієнт зносу ОЗ підприємства	0,158	0,248	0,269

Розрахункові коефіцієнти загалом низькі щодо зносу основних фондів підприємства. Але негативним аспектом є насамперед збільшення величини амортизації основних фондів, зокрема протягом 2020 року. Крім того, слід прийняти негативну точку зору щодо ступеня зношеності активної складової основних фондів на відміну від пасивної. компонент активів і загальна вартість активів. Збільшення середнього віку основних

фондів та активної частки цих активів свідчить, швидше за все, про низьку швидкість оновлення цих активів. Для обґрунтування цього висновку розрахуємо середній коефіцієнт оновлення всіх ОЗ, а також активної та пасивної складових.

Таблиця 3.7

Показники рівня оновлення основних засобів ФГ «Ярослава»

Показники	2021 рік	2022 рік
1.1. Вартість введених до експлуатації ОЗ активної частини протягом року	973,0	972,5
1.2. Первісна вартість ОЗ активної частини на кінець року	8652,6	9072,8
1.3. Коефіцієнт оновлення активної частини ОЗ	0,113	0,108
2.1. Вартість введених до експлуатації ОЗ пасивної частини протягом року	357,5	2954,3
2.2. Первісна вартість ОЗ пасивної частини на кінець року	6132,4	9087,3
2.3. Коефіцієнт оновлення пасивної частини ОЗ	0,059	0,326
3.1. Вартість введених до експлуатації ОЗ протягом року	1330,4	3926,7
3.2. Первісна вартість ОЗ підприємства на кінець року	14784,9	18160,0
3.3. Коефіцієнт оновлення ОЗ підприємства в цілому	0,091	0,217

У таблиці 3.7 систематизовано інформацію в системі, а також наведено показники оновлення ОЗ. Порівняння цих співвідношень свідчить про неоднозначність висновків. З одного боку, суттєво зріс середній темп оновлення ОЗ, коефіцієнт оновлення основних фондів у 2021 році становить 0,216 порівняно з аналогічним показником у 2020 році, який становить лише 0,090. Проте розрахункові коефіцієнти оновлення активної та пасивної частин основних фондів свідчать про те, що якщо у 2020 році підприємство в першу чергу оновлювало основні фонди активної частини, то у 2018 році в основному оновлювалися основні фонди пасивної частини. І навпаки, частота

оновлення основних фондів в активній складовій зменшилася порівняно з 2020 роком.

Контраст значень розрахованих показників підтверджує досить пустотливі висновки. З одного боку, суттєво зріс середній темп оновлення ОЗ, коефіцієнт оновлення основних фондів у 2022 році дорівнює 0,216 порівняно з таким же показником у 2021 році, який становить лише 0,090. Проте розрахункові коефіцієнти оновлення активної та пасивної частин ОЗ свідчать про те, що якщо у 2021 році підприємство в першу чергу оновлювало активи активної частини, то у 2022 році – переважно пасивну частину. І навпаки, частота оновлення основних фондів в активній складовій зменшилася порівняно з 2021 роком.

Проведені зміни негативно вплинули на структуру основних фондів та ступінь зношеності активної частини цих фондів. Ці раніше спостережувані факти вже були підтвержені попередніми чисельними розрахунками. Крім того, руйнування структурної цілісності активу та зниження швидкості оновлення його активного компонента, обидва з яких пов'язані з основними засобами компанії, ймовірно, вплинуть на ступінь, в якому компанія використовує його основні фонди. Це наступний етап розслідування

3.3 . Ефективність використання основних засобів ФГ «Ярослава»

Іншу інформацію щодо ефективності використання ОЗ можна отримати шляхом розрахунку та аналізу показника фондомісткості продукції підприємства. Розрахунки за інформацією ФГ «Ярослава» за 2021-2022 роки наведені в таблиці 3.8.

Таким чином фондомісткість продукції підприємства знизилася у 2022 році порівняно з 2021 роком на 0,005 грн./грн. Середня сума була в районі 0,34 грн/грн. Орієнтовне падіння становить 1,5%.

Таблиця 3.8

Показники фондомісткості продукції ФГ «Ярослава» у 2021-2022 роках

Показник	2021 рік	2022рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
1. Середньорічна вартість ОЗ підприємства, тис. грн.	14358,0	16471,5	2113,6	14,8
2. Обсяг виробництва продукції за цінами реалізації без врахування ПДВ, тис. грн.	41557,9	48431,4	6873,6	16,6
3. Фондомісткість продукції підприємства, грн./грн.	0,346	0,341	- 0,006	- 1,6

Обсяг виробництва в таблиці 3.6 є вищим у 2022 році порівняно з 2021 роком, що становить приріст на 6873,5 тис. або на 16,5 відс. Наявну інформацію можна використати для проведення факторного аналізу збільшення обсягу виробництва, що дозволить ідентифікувати такі фактори, що беруть участь у загальному обсязі виробництва:

Розглянуто типову річну витрату ОЗ.

Точна вага активного компонента капітальних активів задокументована в потоці.

Приріст капіталу активної складової ОЗ.

Розрахунки відповідного факторного аналізу впливу факторів, пов'язаних з основними засобами, на динаміку обсягу виробництва наведені в таблиці 3.9.

Як наслідок, загальний обсяг виробництва у 2022 році більший порівняно з 2021 роком на 6,3 млн, у тому числі на 6,1 млн грн. При збільшенні середньорічної вартості основних фондів кошторис у гривнях зріс до 4,6 млн доларів, що більше, ніж у попередньому році. в першу чергу за рахунок зниження рентабельності активної частини ОЗ, але в першу чергу на 3828,2 млн. грн. Цей успіх нівелюється меншим відсотком загальної вартості активних основних фондів, ніж у 2021 році.

Таблиця 3.9

Дослідження динаміки обсягів виробництва ФГ «Ярослава» під впливом факторів, пов'язаних із основними засобами

	Середньо-річна вартість ОЗ, тис. грн.	Питома вага активної частини ОЗ	Фондовіддача активної частки ОЗ, грн./грн.	Обсяг виробництва, тис. грн.	Вплив факторів
2022 рік	14358,0	0,586	4,946	41557,9	
І підстанова	16471,5	0,586	4,946	47649,0	+ 6091,2
ІІ підстанова	16471,5	0,539	4,946	43820,8	- 3828,3
2023 рік	16471,5	0,539	5,466	48431,4	+ 4610,7
Загальна динаміка за період					+ 6873,6

Ми будемо посилювати наші аналітичні здібності до ефективності використання ОЗ ФГ «Ярославль» шляхом розрахунку показників модифікованої рентабельності капіталу (враховується рентабельність капіталу плюс сума надбавки) і рентабельності цих активів в результаті чистого прибутку. Відповідні показники наведено в таблиці 3.10.

Загалом важливо відзначити, що в цілому ефективність використання основних фондів ФГ «Ярослава» у 2023 році порівняно з попереднім роком зросла. Проте факторний аналіз показав, що темп зростання ефективності використання основних фондів потенційно більший. Першочерговою причиною неврахування цих потенційних можливостей було погіршення структури основних фондів у бік зменшення питомої ваги активної складової основних фондів, зумовлене неврахуванням процесу відновлення активної складової активів. Для того, щоб виправити ситуацію, необхідні майбутні оптимізації основних фондів компанії, ці майбутні коригування включають.

Продати або здати в оренду ОЗ, які не задіяні у виробничій чи іншій господарській діяльності (серед ОЗ враховано лише активну частину на 01.01.2023 р. за залишковою вартістю 350,8 тис.).

Таблиця 3.10

Показники модифікованої фондівдачі та рентабельності основних засобів ФГ «Ярослава» у 2021-2022 роках

Показник	2021 рік	2022 рік	Відхилення	
			абсолютне	відносне, %
1. Додана вартість у обсязі виробленої продукції, тис. грн.	18704,7	22278,5	3573,9	19,2
2. Чистий прибуток, тис. грн.	3127,2	3861,5	734,4	23,6
3. Середньорічна вартість ОЗ підприємства, тис. грн.	14358,0	16471,5	2113,6	14,8
4. Модифікована фондівдача ОЗ (фондівдача за доданою вартістю), грн./грн.	1,304	1,354	0,051	3,9
5. Рентабельність ОЗ, %	21,9	23,5	1,7	x

Дозвольте визначити джерела фінансування та придбати додаткове виробниче обладнання, це дозволить збільшити обсяги виробництва і, як наслідок, знизити собівартість продукції.

Модернізувати деякі види обладнання. Ці перетворення полегшують дослідження ефектів використання працівників. Середня вартість і час, необхідні на одиницю капіталу для повернення наявного обладнання.

Таким чином, резерви найефективнішого використання основних фондів можна розглядати як найбільш повне використання машин і обладнання, що підвищує ступінь змінності, усуває зупинки, зменшує розвиток нових ідей, використовує нову технологію.

Спроба підвищити ефективність власних активів і можливостей компанії передбачає створення більшої кількості продуктів, покращення їх якості, зниження собівартості продуктів і збільшення потенціалу. Збільшення складу основних фондів і збалансованість виробничих можливостей призводить до зменшення витрат підприємства, пов'язаних з їх екстенсивним розширенням: обсягів і асортименту продукції, що випускається. Це збільшує частоту обертання ОЗ, це важливо для зменшення фізичних і матеріальних збитків ОЗ, а також збільшення терміну їх служби.

В основі аналізу основних фондів ФГ «Ярослава» лежить поділ технічних і управлінських факторів, що впливають на ефективність використання основних фондів.

Технічні чинники - це всі можливі якісні та кількісні зміни об'єкта ОЗ, які безпосередньо проводяться. Практичними аспектами підвищення ефективності використання ОЗ є:

- реконструкція, модернізація, ремонт, технічне переозброєння та інші способи зміцнення майна підприємства.

- додавання нових фізичних активів;

- модернізація або заміна технології виробництва.

Фактори управління – це діяльність системи управління з метою максимізації ефективності використання фіксованих ресурсів. Причини, які спонукають компанію, важливіші, ніж технічні фактори, які використовує компанія. Управлінські рішення щодо ефективного використання основних ресурсів включають:

Постійна оцінка технічного стану ОЗ;

- підвищення освітнього та інтелектуального рівня персоналу;

- здійснення заохочувальної винагороди працівників.

- вдосконалення виробничого процесу на підприємстві;

- прийняття ефективних рішень щодо управління основними засобами на основі використання метрик, що оцінюють ефективність використання капіталу (фондовіддача, капіталомісткість підприємства, рентабельність капіталу та інші показники).

- аналіз наслідків прийнятих рішень.

Перераховані вище фактори підвищують ефективність використання ОЗ підприємства. Маючи товарно-матеріальні цінності, які закріплені за місцем їх розташування, компанія повинна не тільки намагатися їх модернізувати, але й максимально ефективно використовувати, особливо в поточній фінансовій ситуації та відсутності виробничих фондів.

Висновки до третього розділу

1. При оцінці стан і рух активів зіставляються з показниками попередніх періодів. Роблячи висновки, важливо враховувати той факт, що для підприємства, яке має нові активи, які за розрахунковим коефіцієнтом зносу вважаються молодими, звичайними є як низькі, так і високі темпи оновлення та вибуття ОЗ, що свідчить про збільшення виробництва організації, яка вичерпала свої основні фонди, низькі темпи оновлення активів і вибуття цих активів є рідкістю, це тому, що процес відтворення капіталу не здійснюється з належною швидкістю.

2. Інакше кажучи, якщо у 2022 році підприємство зберегло структуру активів, яка була у 2021 році, то при збільшенні середньорічної вартості ОЗ на 10,7% та фондовіддачі активної частини ОЗ приріст обсяг виробництва у 2022 році порівняно з 2021 роком становитиме 10701,7 тис. замість потенційних 6873,5 тис. грн.

3. З точки зору підприємства собівартість діючого устаткування – це добуток кількості діючого устаткування на середню вартість одиниці, а випуск продукції – середньорічна виручка і загальний фонд наявного часу. Практична корисність обладнання визначається добутком кількості днів його роботи, коефіцієнта змінності, середньої тривалості однієї зміни і коефіцієнта завантаження. У результаті факторна модель фондовіддачі основних фондів дає змогу визначити важливість складу обладнання, ефективність роботи одиниці обладнання протягом однієї години практичного використання, а також показники часу використання.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Одним із компонентів процесу визнання цього економічного типу «основними активами» є категоризація цих активів. Ця класифікація активів за різними ознаками, важливими в управлінні активами на рівнях планування, обліку, контролю та економічного аналізу, які підвищують ефективність використання основних фондів, є суттєвою в класифікації активів у компаніях і загальна прибутковість компанії.

2. Стосовно зазначеного технічного питання, важливо визнати, що «суперечності в документах, які регулюють відновлення та покращення технічних характеристик основних фондів, призводять до тих самих проблем у сфері оподаткування прибутку підприємств». Враховуючи спільність цих проектів як у відновленні основного засобу, так і в покращенні технічних характеристик основного засобу шляхом використання більш сучасних вузлів, деталей і методів під час ремонту, держ. Під час перевірок фіскальна служба прагне виокремити збільшення вартості основних фондів, вартість яких оприбутковується, а не включається до поточних видатків, що в свою чергу призведе до зменшення доходів до оподаткування.

3. Основними узагальнюючими аналітичними показниками, які визначаються та аналізуються з метою оцінки ефективності використання ОЗ, є фондвіддача та рентабельність цих засобів. Рентабельність капіталу - це витрати на виготовлену продукцію у відсотках від загальних витрат на виробництво, це розраховується шляхом ділення вартості продукту на середню вартість активів, задіяних у виробництві за певний період.

4. Основною метою компанії є сприяння розвитку промисловості.

У сільському господарстві вирощують соняшник, озиму пшеницю, кукурудзу, озимий та ярий ячмінь, сою та ріпак. Загальна земельна площа підприємства на 2022 рік становить 2359 га.

Економічний стан підприємства визначається кількістю наявних родючих земель, розташуванням штаб-квартири підприємства, наявним

транспортним сполученням, матеріально-технічною базою, якою володіє підприємство.

Центральна тема ферми така:

- вирощування польових культур, таких як рис і овочі, також вважається частиною цієї категорії.
- доходи землеробського населення та виручка від продукції сільського господарства.
- проводяться інші види діяльності, що не суперечать чинному законодавству України.

5. Основні показники ефективності компанії залишилися незмінними, це стосується як рентабельності капіталу, так і капіталомісткості. Незважаючи на невдачу у 2022 році, яка сталася в усіх компаніях, наша компанія все ж отримала прибуток. Проте це все одно менше, ніж минулого року. Важливо визнати, що ФГ «Ярослава» приносить користь. Щодо загального обсягу виробництва, то його показники свідчать про позитивний ефект від ініціатив підприємства, незважаючи на зменшення посівних площ та скорочення персоналу.

6. Первинний облік організації присвячений дослідженню складу облікової термінології. По-перше, визначаються економічні показники, які необхідно відобразити в системі бухгалтерського обліку та задокументувати первинними документами - ці документи відповідають за передачу облікової інформації та є основою господарського розрахунку. Склад бухгалтерської лексики залежить від системи звітності, об'єктів контролю за її створенням та інших факторів. Для формування переліку облікових термінів, пов'язаних з топологічним поділом рахунків обліку ОЗ, складається перелік усіх об'єктів, які підлягають обліку в первинних документах.

7. Передача активів, які закріплені за покупцем, документально оформляється в методиці ФГ «Ярославль», яка базується на видатковій накладній, підписаній представником покупця, та довіреності, що підтверджує повноваження представник для отримання цінностей від імені

покупця. Прийняття кредитів та передача ОЗ не причетні до діяльності ФГ «Ярослава».

8. Важливо визнати, що у випадках, коли майно передається безкоштовно або у встановленій валюті іншої юридичної особи, а також у разі прийняття рішення про відчуження майна, податковий борг виникає щодо вартості власність. Винятком є пункт 189.9 Податкового кодексу України, який передбачає знищення або втрату ОЗ платника податку, в тому числі й викрадення ОЗ. В інших випадках платник податків не зобов'язаний знищувати чи втрачати активи, ліквідовані без його згоди. Крім того, не враховується податковий борг з податку на додану вартість.

9. Максимальний обсяг виробництва обмежений промисловими потужностями виробництва. Крім того, прийнято розрізняти активний компонент (пристрої та обладнання) від пасивного компонента (пристрої, обладнання, електростанції, транспортні засоби та інші компоненти). Це важливо, тому що полегшує визнання активів з інвентарем, який збільшить їх здатність використовувати постійні ресурси та зменшить їх структурні обмеження. Крім того, велике значення має відношення активних до пасивних частин, потужності до працюючих машин і капіталу до прибутку, тому що від правильного поєднання залежать прибуток на капітал, прибутковість і фінансовий стан компанії.

10. Порівняння розрахованих показників показує неоднозначний висновок. З одного боку, середня швидкість оновлення активів значно зросла, коефіцієнт оновлення активів у 2022 році становить 0,216 порівняно з таким же показником у 2021 році, який становить лише 0,090. Проте відсоток оновлення активної та пасивної частин основних фондів дозволяє зробити висновок, що якщо у 2021 році підприємство в першу чергу оновлювало активи активної частини, то у 2022 році було оновлено переважно активи пасивної частини. З іншого боку, частота оновлення активів в активній складовій знизилася порівняно з 2021 роком.

11. Розрахункове підвищення ефективності демонструє загальне підвищення ефективності використання основних фондів у ФГ «Ярослава» у 2022 році порівняно з 2021 роком. Таким чином, модифікований приріст основного капіталу (приріст капіталу на основі доданої вартості) у 2022 році був вищим, ніж що у 2019 році, наприклад, 1,303 грн/грн. до 1,353 грн./грн., що на 0,050 грн./грн. або на 3,8 відс. Виручка від основних фондів за цей період зростає на 1,6% – з 21,8 до 23,4%.

12. У результаті дослідження можна визначити сфери, які підвищують ефективність використання ресурсів компанії:

- виявлення активів із резервом, який можна збільшити шляхом додавання ОЗ, це досягається шляхом збільшення коефіцієнта варіації, усунення зупинок, скорочення періоду, протягом якого розвиваються нові здібності, тощо.

- виявлення факторів, що впливають на ефективність використання закріплених ресурсів.

Зазначені вектори сприятимуть збільшенню продуктивності компанії, а також позитивно вплинуть на результативність та ефективність всього підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агошкова Н. Н. Методичні підходи до проведення аудиту операцій з основними фондами сільськогосподарських підприємств. *Аудит і фінансовий аналіз*. № 3. 2019. С. 215-219.
2. Байдебекова С. К. Удосконалення обліку розрахунків з дебіторами та управління бухгалтерський облік. № 6. 2019. с.63-71.
3. Бланк А.И. Универсальный справочник финансового менеджера. Киев : Эльга, 2005. 750 с.
4. Бондар О. Проблеми визначення основних засобів у бухгалтерському і податковому обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2013. № 4. С. 23-27.
5. Діяльність підприємств / Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 21.09.2023).
6. Бондарчук В.В., Грицишен Д.О. Моделювання процесу управління основними засобами будівельних підприємств на основі показників економічного аналізу. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2015. № 1 (17). С. 305-320.
7. Бюлетень Міністерства доходів і зборів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>: <http://www.visnuk.com.ua>.
8. Вовк А. А. Класифікація основних фондів та оцінка авансованого капіталу в основні фонди / *Економіка залізниць* № 9. 2018. С. 34-39.
9. Воробйов С. В. Порівняльна характеристика МСФЗ 16 «ОЗ» та НСБУ 7 «Облік основних засобів». *Економіка і підприємництво* № 1(54). 2018. С. 43-49.
10. Валінуров Т. Р. Особливості оцінки дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства. *Міжнародний бухгалтерський облік*. № 3 2019. С. 33-44
11. Ведення обліку благоустрою та ремонту закріпнадбання :

матеріали X Міжнар. наук.конференція [«Екологічні та соціальні орієнтири діловодства, контролю, госпаналіз : цивілізаційні виклики»], (Житомир, 13–15 жовтня 2011 р.). Житомир: 2011. – 464 с.

12. Геращенко І.О., Стрижко О.А. Управління ефективністю використання основних засобів. *Держава і регіони*. 2015. № 4 (53). С. 23-28.

13. Горнгрєн С. Т., Фостер Г., Датар С. М. Вартість Бухгалтерський облік: управлінський акцент. – 10-й Видання, Prentice Hall, Inc., 2000. – 360 с.

14. Горбачова Л.В., Іонін Є.Є. Облік основних засобів: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2018. № 1. Том 10. С. 153-157.

15. Гуменюк А. Ф. Теоретико-практичні проблеми та методика формування фонду оновлення інвестиційної нерухомості на умовах оренди / А. Ф. Гуменюк // Вісник Хмельницького нацуніверситет. Науковий журнал. – 2009. – № 6. – том. 1. – С. 137–140.

16. Грязєва Є.В. Застосування комплексного аналізу господарської діяльності в системі управління активами. *Науковий альманах* № 10-1(12). 2019. С. 113-116.

17. Дубінін С. Альтернативи модернізації // Вільна думка. – 2010. – № 2 (1609). – стор. 5.

18. Житна І.П. Тацій І.В., Житний П.Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Луганск : Вид-во СНУ ім. В.Даля, 2006. 296 с.

19. Завгородний В.П., Савченко В.Я. Бухгалтерський учет, контроль и аудит в условиях рынка. Киев : Блиц-Информ, 1996. 830 с.

20. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2014. 190 с.

21. Кадацька А.М. Економічний зміст та функції амортизації основних засобів. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 13. С. 572-575.

22. Калина А.В., Конєва А.В., Ященко В.Я. Современный экономический анализ и прогнозирование (микро и макроуровень) : учеб.

пособ. Київ : МАУП, 2006. 416 с.

23. Кравченко А. А. Реєстраційно-аналітичне забезпечення управління основними фондами с.-г.організацій : дис. канд.економічних наук : 08.00.04 / Олена Андріївна Кравченко. Тернопіль, 2011. – 214 с.

24. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Гудзь Н.В. Фінансовий облік : підручник. Тернопіль : ТНЕУ, 2017. 451 с.

25. Ковальчук Н.О., Побіжан Т.А. Аналіз стану основних засобів на підприємствах України. *Молодий вчений*. 2017. № 10 (50). С. 910-914.

26. Костюнік О.В., Наконечна А.А. Економічний зміст та класифікація основних засобів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2016. Вип. 21. Частина 1. С. 177-180.

27. Котлячков О. В. Відображення в балансі надходження основних засобів. *Все для бухгалтера*. № 2. 2019. С.22-27.

28. Кузьміна І. А. Проблеми організації обліку основних засобів у зв'язку зі змінами в законодавство. *Бухгалтер і Зако*. № 1. 2019. С.28-35.

29. Кузьміна І. А. Особливості списання основних засобів та відображення результатів у бухгалтерському обліку. *Міжнародний бухгалтерський облік* № 43(337). 2019. С. 2-14.

30. Кузьмін О., Дрималовська Х., Стельмах Х. Диверсифікація як стратегія інвестицій і інноваційний розвиток підприємств матеріалів ІV Міжнародна наукова конференція [«Сучасні виклики глобальної економіки»], (Київ, 19–20 червня. 2015). – К.: Нац.Т.Г.Шевченка ун-ту “Київ”, 2015. – 292 с.

31. Леоненко Є.А. Проблемні аспекти управління оборотними коштами підприємства / Є.А.Леоненко. *Економіка і менеджмент*. № 9. 2020. С. 58-64.

32. Лефель А. О. Інструменти фінансування оборотних коштів підприємств. *Фінанси та кредит*. № 7 .2019. с.42-51.

33. Любушин Н. П. Комплексний економічний аналіз господарської діяльності К. ЮНІТІ-ДАНА, 2018. с.448.

34. Лопарева А. М. Фінанси та статистика. 2017.с. 240.
35. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз в Україні : історія, методологія, практика : монографія. Рівне : Нац. ун-т вод. госп., 2005. 369 с.
36. Макущенко С.Л., Саєнко О.Р. Особливості обліку основних засобів. *Актуальні питання обліку та аналізу: теорія та практика : збірник статей молодих вчених* / [за ред. А.В. Череп]. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. С. 58-63.
37. Макеєва О. В. Життєвий цикл основних фондів – питання обліку і контролю / О. В. Макеєва // Журнал соціально-економічних досліджень. – 2002. –№ 12. – С. 229–232.
38. Макущенко С.Л., Скорнякова Ю.Б. Вдосконалення системи показників оцінки ефективності використання основних засобів. Збірник матеріалів XIV Міжнародної науково-практичної конференції «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» / [за ред. А.В. Череп]. Запоріжжя : Видавництво ЗНУ, 2019. С. 150-152.
39. Макущенко С.Л., Скорнякова Ю.Б. ОЗ підприємства: питання облікової ідентифікації та відображення в обліку. *Обліково-аналітичне забезпечення управління розвитком підприємства: збірник статей молодих вчених*. Випуск 4 / [за ред. А.В. Череп]. Запоріжжя : ЗНУ, 2019. С. 71-82.
40. Мухіна І. А. Економіка організації (підприємства). НОУ ВПО МПСІ. 2018 с. 320.
41. Marks К. Capital. Kyiv: Publishing House of Political Literature of Ukraine, 1964. Т. 1. 476 р.
42. Marks К. Capital. Kyiv: Publishing House of Political Literature of Ukraine, 1964. Т. 2. 648
43. Mill J.S. Fundamentals of political economy and some aspects of their application to social philosophy. In 3 volumes. М.: Progress, // https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Econom/history_econom_science2/08.php
44. Михайлов А.М. ОЗ: визначення та класифікація. *Вісник*

- Сумського державного аграрного університету. 2001. Вип. 1(10). С. 156-159.
45. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «ОЗ». Дата оновлення: 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (дата звернення 18.10.2019).
46. Мочерний С. В. Економічна енциклопедія /С. В. Мочерний – К: Видавничий центр “Академія”, 2001. – 848 с.
47. Пирог О. В. Експлуатація та модернізація основних засобів машинобудівних підприємствах/ О. В. Пирог, К. П. Стельмаха // *Економіка, підприємництво, менеджмент*. Том. 3, № 1, 2016. С. 41-49.
48. Smit A. Economics. Premium Collection. The Wealth of Nations, Capital, The General Theory of Employment, Interest, and Money and others. Illustrated / Адам Сміт, Давид Рікардо, Карл Маркс, Джон Мейнард Кейнс, Альфред Маршалл // <https://www.yakaboo.ua/ua/economics-premium-collection-the-wealth-of-nations-capital-the-general-theory-of-employment-interest-and-money-and-others-illustrated.html>.
49. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський облік на підприємствах України з різними формами власності : навч.-метод. посіб. Київ : А.С.К., 2003. 782 с.
50. Харіва П. С. Економіка підприємства: навч. Р. С. Харіва. – Тернопіль: Економічна думка, 2000. – с.500 .
51. Barker R. Short Introduction to Accounting. Cambridge University Press, 2012. 171 p.
52. Bmeimans R. The capacity aspect of inventories and fixed assets. Lecture notes in economics and mathematical systems. 2012. v. 267. 165 p.
53. Datar S. M., Foster G., Horngren C.T. Cost accounting: a Managerial emphasis New Jersey: Prentice Hall, Inc. Upper Saddle River, 2000. 1008 p.
54. Ferquson C. Seow P.-S. Accounting information systems research over the past decade: Past and future trend. *Accounting & Finance*. 2011. № 51. pp. 235-251.
55. Kieso Donald E., Kimmel Paul D., Weygandt Jerry J. Accounting – Tools for business decision making. Wiley, 2011. 1458 p.

56. Casarotto Filho N. and Pires L. H., Networks of small and medium enterprises and local development: strategies for achieving global competitiveness based on the Italian experience. (São Paulo, SP: Atlas, 2001).

ДОДАТКИ

Додаток А

Основні показники виробничо-фінансової діяльності підприємства

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2022 р. у % до 2020 р.
Загальна земельна площа, га	2504	2466	2359	94
в т.ч. с.-г. угіддя	2420	2400	2301	95
із них: рілля	2387	2365	2267	95
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис.грн.	7717	11875	12279	159
Середньорічна вартість оборотних засобів, тис.грн.	1815	6220	6268	345
Середньорічна чисельність працівників в с.-г. виробництві, чол.	80	70	67	84
Вартість валової продукції в порівняних цінах 2005р., тис.грн.	6855	20045	10804,9	166
Товарна продукція по с.-г., тис.грн.	9515	18421,9	10892,7	120
Прибуток (збиток) по с.-г., тис.грн.	360	2419	74	11,7 в.п.
Урожайність основних с.-г. культур, ц:				
Зернові і зернобобові	38569	66101	15448	40
З них озима пшениця	14268	15703	4316	30
кукурудза	23218	48460	8581	37
ячмінь озимий	1083	1938	2551	236
Соняшник	12176	25640	14804	122
Соя	1822	2008	1052	58
Ріпак	4493	6108	-	-
Економічна ефективність інтенсифікації Отримано на 100 га. с.-г. угідь, тис.грн.:				
валової продукції	283,3	835,2	469,6	166
товарної продукції	393,2	767,6	473,4	120
прибутку (с/г)	14,9	100,8	3,2	22
Отримано валової продукції, грн. на:				
100 грн. основних виробничих фондів с/г призначення	88,9	168,8	88	99
одного середньорічного робітника	85,7	286,4	161,3	188
на 1 люд.-год.	4,4	14,7	8,5	193
Фондовіддача, грн.	0,9	1,7	0,9	100
Фондомісткість, грн.	112,6	59,2	113,6	101
Норма прибутку, %	3,8	13,4	0,4	3,4 в.п.
Рівень рентабельності, %	3,7	12,7	0,6	3,1 в.п.
Енергетичні ресурси	170	132,7	62,1	37
Затрати праці	1536	1963,6	1889,3	123
Посівна площа	2380	2362	2262	95
Собівартість	9515	18421,9	10892,7	115